

Θέλετε δέντρο' ανθίσειτε,
Θέλετε δέντρο' ανθίσειτε,
Θέλετε μαραθείτε...

ΜΟΥΣΙΚΗ - ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

AΞANA

ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

Νίκος Βεργέτης
παραγωγός

Κώστας Γεωργουσόπουλος
κριτικός θεάτρου, συγγραφέας

Λέα Κούση
σκηνογράφος

Νίκος Κουτελιδάκης
σκηνοθέτης

Γιάννης Λάτσιος
οικονομολόγος

Τατιάνα Λύγαρη
ηθοποιός

Νότης Μαυρουδής
μουσικοσυνθέτης

Κώστας Μουσελάς
συγγραφέας

Λευτέρης Ξανθόπουλος
σκηνοθέτης - συγγραφέας

Νίκος Περέλης
σκηνοθέτης - συγγραφέας

Γιάννης Χουβαρδάς
σκηνοθέτης

Λαλούλα Χρυσικοπούλου
σκηνογράφος

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1996-1997

Λ. Τολστόι: **Άννα Καρένινα**

σε συνεργασία με το Ακαδημαϊκό Θέατρο Του Τβερ της Ρωσίας
(Θέατρο του Τβερ, 6, 7 και 8 Σεπτεμβρίου 1996
Δημοτικό Θέατρο Πειραιά 4, 5, 6, και 7 Οκτωβρίου 1996).

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1997-1998

1998-1999

Α. Οσιέτσκα: **Λαχτάρα για κερσία**

(Αμαξοστοιχία - Θέατρο
Το Τρένο στο Ρουφ)

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1999-2000

2000-2001

2001-2002

Ε.Λ. Γουίτι: **Η Κυρία Εξαφανίζεται**

(Αμαξοστοιχία - Θέατρο
Το Τρένο στο Ρουφ)

ΜΟΥΣΙΚΗ - ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Θέλετε δέντρο' ανθίσετε,
θέλετε μαραθείτε...

ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑ - ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟ ΤΡΕΝΟ ΣΤΟ ΡΟΥΦ

ΕΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΥΦ

ΤΗΛ. 010-52.98.922, 0937 604988

Θέλετε δέντρο, ανθίσετε,

Οι ποιητές μιλούν.

Ο λόγος τους, απόσταγμα, μέσα
στους αιώνες. Το μόνο που μου επιτρέπεται
είναι να αφιερώσω αγαπημένες στιγμές
της λαμπερής σκέψης τους
στους συνθέτες που πίστεψαν,
στους άξιους συνεργάτες μου,
στους ευαίσθητους χορηγούς μας
και σ' όλους τους φίλους θεατές,
με ευχαριστίες καρδιάς
για τη συμπόρευση στο όνειρο.

Λύγαρη

Εγώ και το μονόλογό μου θα τον έκανα
διάλογο, αν μπορούσα.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ

Όσοι καλοί στον τόπο μας
ήτανε πάντα μόνοι.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ

Και μήπως τι άλλο είναι η νεότητα
παρά ισχύς φαντασίας,
δυνατότητα ονείρου;

Ο. ΕΛΥΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ. Η Ποίηση έγινε
για να διορθώνει τα λάθη του Θεού·
ή εάν όχι, τότε για να δείχνει πόσο λαν-
θασμένα εμείς συλλάβαμε τη δωρεά
του.

Ο. ΕΛΥΤΗΣ

Τα αποσπάσματα που επέλεξε η Τατιάνα Λύγαρη αντί εισαγωγικού σημειώματος ανήκουν:

- 1) Γ. Σεφέρης, ΜΕΡΕΣ Α' (1925 - 31) Εκδ. ΙΚΑΡΟΣ
- 2) Γ. Σεφέρης, ΔΟΚΙΜΕΣ, Τόμος Α' (1936 - 47) Εκδ. ΙΚΑΡΟΣ
- 3) Ο. Ελύτης, ΕΝ ΛΕΥΚΩ, Εκδ. ΙΚΑΡΟΣ
- 4) Τ. Σινόπουλος, ΣΥΛΛΟΓΗ II, Εκδ. ΕΡΜΗΣ
- 5) Α. Εμπειρίκος, ΕΝΔΟΧΩΡΑ, Εκδ. ΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ

Θέλετε μαραθείτε...

Δουλεύουμε το σημείο της ζωής μας που αντιστοιχεί, στα φυτά, εκεί που η ρίζα από άσπρη αρχίζει να πρασινίζει για να γίνει χλόη. Το δύσκολο είναι να έχεις το ένστικτο να κρατηθείς σ' αυτή τη ζώνη και να αισθάνεσαι τα σύνορά της.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ

Η απόσταση από το «τίποτε» στο «ελάχιστο» είναι πολύ μεγαλύτερη παρ. ότι από το «ελάχιστο» στο «πολύ».

Κάθε μεγάλη μουσική, στο βάθος, είναι μια καταφρόνηση του θανάτου.

Είναι αστείο, αλλά οι λέξεις που σε βοηθάν να ζήσεις βοηθάν τον άλλο να σε πεθάνει.

Να χαράξεις στη ζωή τόσο προσεκτικά, που να μην ματώνει ποτέ η ευλάβεια.

Ο. ΕΛΙΤΗΣ

Ο. ΕΛΙΤΗΣ

ΟΝΕΙΡΟ, ένα ζαρκάδι τρέχοντας φωτεινό στην οδό Πανεπιστημίου, ευλύγιστο κορμί, μεσημεριάτικα, χαριτωμένο στέκεται, ποίημα με ποίηση, ουράνιος ουρανός. Ύστερα χάθηκε.

Τ. ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ποίηση είναι ανάπτυξι στίλβοντος ποδηλάτου. Μέσα της όλοι μεγαλώνουμε. Οι δρόμοι είναι λευκοί. Τ' άνθη μιλούν. Από τα πέταλά τους αναδύονται συχνά μικρούτσικες παιδίσκες. Η εκδρομή αυτή, δεν έχει τέλος.

Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Μέσα στη θλίψη της απέραντης μετριότητας, που μας πνίγει από παντού, παρηγοριέμαι ότι κάπου, σε κάποιο καμαράκι, κάποιοι πεισματάρηδες αγωνίζονται να εξουδετερώσουν τη φθορά. Με πλήρη επίγνωση ότι μια μέρα ο πλανήτης αυτός θα καταψυχθεί ή θ' αναφλεγεί μαζί με τα επιτεύγματά τους.

Άλλης λογής ήρωες, που, αυτοί, θα βγάλουν ασπροπρόσωπη την ποτέ ανθρωπότητα.

Ο. ΕΛΙΤΗΣ

Ancien ELYSÉE MONTE

MONTMARTRE

COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS LITS

ORIENT EXPRESS

2 TABLEAUX de Mr Oscar SACHS MUSIQUE de Mr Henri NEUZILLE

DÉPART tous les soirs à 10 heures ½

Ancien ELYSÉE MONTMARTRE

COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS L

ORIENT EXPRESS

LE EN 2 TABLEAUX de Mr Oscar SACHS MUSIQUE de Mr Henri NEUZIL
DÉPART : tous les soirs à 10 heures 1/2

Θέλετε δέντρο' ανθίσετε

Θέλετε δέντρο' ανθίσετε, θέλετε μαραθείτε...

Καλλιτεχνική επιμέλεια - Σκηνοθεσία
ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ

Μουσική επιμέλεια
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Φιλολογική επιμέλεια
ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΑ

Προτάσεις - επιλογές ποιημάτων
ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΟΝΙΑ ΙΛΙΝΣΚΑΓΙΑ
ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΑ

Ενορχήστρωση Β' μέρους
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΓΑΡΓΑΛΑΣ

Σκηνική διαμόρφωση χώρου
ΛΕΑ ΚΟΥΣΗ

Ενδυματολογική επιμέλεια
ΜΙΚΑ ΛΕΟΝΤΙΔΗ

Φωτισμοί
ΣΑΚΗΣ ΜΠΙΡΜΠΛΗΣ

Βοηθός σκηνογράφου
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΟΧΤΑΝΙΔΗΣ

Τραγουδούν
ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΙΣΔΑΚΗΣ
ΣΟΦΙΑ ΤΖΑΒΑΡΑ

Ερμηνεύουν οι ηθοποιοί *
ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ - ΧΡΥΣΑ ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Παίζουν οι μουσικοί
ΛΕΝΑ ΣΟΛΩΜΟΥ Πιάνο
ΔΕΣΠΩ ΒΑΡΟΥΔΑΚΗ Κιθάρα - Μαντολίνο
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΙΚΙΝΟΣ Φλάουτο
ΝΙΚΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ Κοντραμπάσο

Οι ηχογραφημένες
φωνές των ποιητών
που ακούγονται στην
αρχή της παράστασης
ανήκουν στους:

Μ. Αναγνωστάκη
Κ. Δημουλά
Ν. Βρεττάκο
Γ. Ρίτσο
Ν. Χριστιανόπουλο
Κ. Βάρναλη
Α. Εμπειρίκο
Ο. Ελύτη και
Γ. Σεφέρη.

Τα τραγούδια του πρώτου μέρους μελοποιήθηκαν ειδικά γι' αυτήν την παράσταση, αποτελούν ανέκδοτο υλικό και παρουσιάζονται σε πρώτη εκτέλεση στο αυθεντικό Wagon Restaurant του Orient Express του 1924, που αναπαλαιώθηκε από την Καλλιτεχνική Εταιρεία ΑΞΑΝΑ.

Τα πορτραίτα των συνθετών έγραψε ο Νίκος Μωραΐτης.

* Τρίτη - Σάββατο - Κυριακή: Χρύσα Σπηλιώτη
Τετάρτη - Πέμπτη - Παρασκευή: Τατιάνα Λύγαρη.

Θέλετε δέντρο' ανθίσετε,

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Απόσπασμα από το ποίημα
του ΤΑΣΟΥ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗ:
«Ο μουσικός με το φαρδύ καπέλο»
από τη συλλογή "ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ".
Μουσική: ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΟΥΡΓΟΣ

Έρωτα

(Αντιγόνη του Σοφοκλή, γ' στάσιμo)

ΣΟΦΟΚΛΗΣ • ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μετάφραση: Κ.Χ. Μύρης

Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά μου

ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΩΣΤΑΒΑΡΑΣ • ΜΗΝΑΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

Το πουλόβερ των αφρών

ΡΗΝΙΩ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ • ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ποίημα: «Η περιφραστική πέτρα»
από τη συλλογή "ΤΟ ΛΙΓΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ"
της ΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥΛΑ.

Το χάραμα επήρα

(Ελεύθεροι Πολιορκημένοι, σχεδιάσμα α')

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ • ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΟΥΡΓΟΣ

Η προσευχή του ταπεινού

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ • ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Flash - black

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ • ΝΟΤΗΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

Ενορχήστρωση: Γιώργος Παπαδάκης

Ο όμορφος είν' όμορφος

(απόσπασμα από την ποίηση της Σαφούς)

ΣΑΠΦΩ • ΗΛΙΑΣ ΛΙΟΥΓΚΟΣ

Γαλάζια χάντρα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ • ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Αποσπάσματα
από την ποιητική συλλογή
του ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ "ΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ".
Μουσική: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Θέλετε μαραθείτε...

Χωρίς χρώμα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ • ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Ρο-ρο-ρί

(νανούρισμα)

ΑΓΑΘΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΚΑ • ΗΛΙΑΣ ΛΙΟΥΓΚΟΣ

Η παπαδιά

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΟΥΡΗΣ • ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΡΟΠΟΣ

Εκεί στον ουρανό σιμά

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ • ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Αμφίβολη προφύλαξη

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ • ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Ποίημα:

«Η ταχεία ανάρρωση της απληστίας»
από τη συλλογή "ΧΑΙΡΕ ΠΟΤΕ"
της ΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥΛΑ.

Είναι νωρίς ακόμα

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ • ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Αγάπη που 'ναι η εκκλησιά σου

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ • ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Μια μάνα γύρευα να βρω

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ • ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Ποίημα

από την συλλογή "ΠΑΡΑΛΟΓΗ"
του ΜΙΧΑΛΗ ΓΚΑΝΑ.

Θέλετε δέντρ'ανθίσετε, θέλετε μαραθείτε

(δημοτικό)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Μεταξύ
Α' και Β' μέρους
διάλειμμα
20 λεπτών

Απόσπασμα

από το ποίημα
«Ωδή στο τέλος του εικοστού αιώνα»
του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΛΟΚΥΡΗ

Το τραίνο φεύγει στις οκτώ.

ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ • ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Σ' αγαπώ

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Ποιος είν' τρελός από έρωτα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΡΗΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Με την Ελλάδα караβοκύρη

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Μελαχροινό

(Αστικό - λαϊκό τραγούδι της Σμύρνης)

Ενορχήστρωση & Διασκευή: Γιώργος Παπαδάκης

Η προσευχή της παρθένου

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Θεσσαλονίκη

ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ • ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΤΣΙΚΟΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Του μικρού βοριά

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ • ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Ο Γιάννης ο φονιάς

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι

ΝΟΤΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΗΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

ΘΕΛΕΤΕ ΜΑΡΑΘΕΙΤΕ...

Πόσο πολύ σ' αγάπησα

ΚΑΤΙΝΑ ΠΑΪΖΗ • ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Κεμάλ

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Γερνάς και σκοτεινιάζει

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ • ΜΑΝΟΣ ΛΟΪΖΟΣ

Ενορχήστρωση: Γιάννης Παπαγιαννόπουλος

Καίγομαι

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Φεγγάρι μάγια μου 'κανες

ΕΡΡΙΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ • ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Το δίχτυ

ΝΙΚΟΣ ΓΚΑΤΣΟΣ • ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Το καφενείον η Ελλάς

Κ.Χ. ΜΥΡΗΣ • ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενορχήστρωση: Στέργιος Γαργάλας

Τα ποιήματα που ακούγονται στη διάρκεια του πρώτου μέρους
ανήκουν στις ποιητικές συλλογές:

- 1) ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ, «ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ», Εκδ. ΚΕΔΡΟΣ
- 2) ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ, «ΤΟ ΛΙΓΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ», Εκδ. στιγμή
- 3) ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ, «ΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ», Εκδ. ΚΕΔΡΟΣ
- 4) ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ, «ΧΑΙΡΕ ΠΟΤΕ», Εκδ. στιγμή
- 5) ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ, «ΠΑΡΑΛΟΓΗ», Εκδ. ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

© ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ, «ΩΔΗ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 20Υ ΑΙΩΝΑ», Ποίηση, Τεύχος 6, Εκδ. ΝΕΦΕΛΗ

Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά μου
Μέσα από πράσινα κύματα.
Δεν είχες λόγια κι άνθη στ' αρμυρά σου βλέφαρα.
Δεν είχες νοτιάδες στα μαλλιά.
Βρύσες τα μάτια σου άνοιξαν
γεμίζοντας τις παλάμες μου.
Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά μου
Πλάι στη μεγάλη τη θάλασσα.

Ακούγοντας μέσα στο αίμα σου
τα φωτεινά καράβια σου ν' αρμενίζουν
μ' ανοιγμένα όλα τους τα πανιά.

Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά μου.

«ΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ»
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΩΔΙΟ 1986

Οι συνθέσεις του για τη συνοδεία προβολής ταινιών του γερμανικού βωβού κινηματογράφου (διαδικασία που λαμβάνει χώρα σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Γκαίτε από το 1996) αποκαλύπτουν την εικόνα της δικής του μουσικής. Οι μουσικές του δεν είναι σχόλια στο πανί αλλά στον ίδιο τον αιώνα: Όταν η γλώσσα σιωπά και ο άνθρωπος μιλάει μόνο μέσα

από τις κινήσεις του. Στην κίνηση της μουσικής του φανερώνεται η οπτική ενός νέου ανθρώπου, ο οποίος κουβαλά την κλασική σπουδή και τα χρώματα της τζαζ. Ο διάλογος του τζαζ αυτοσχεδιασμού και της λόγιας ευρωπαϊκής μουσικής αποτελεί σημείο αιχμής στη δημιουργική του πορεία, αλλά και σχοινί ευσταθούς ισορροπίας.

Τα έργα του Μηνά Αλεξιάδη χωρούν τόσο στις τζαζ συναυλίες όσο και στην Όπερα της Φραγκφούρτης, την Εθνική Λυρική Σκηνή ή το Μέγαρο Μουσικής. Ο χώρος δεν είναι για εκείνον παρά το πλαίσιο του αυτοσχεδιασμού του σώματος ανάμεσα στο εγγενές και στο επίκτητο: Από τη μια η ανθρώπινη μνήμη και από την άλλη η μάθηση. Του πιάνου, της σύνθεσης, των ανωτέρων θεωρητικών. Ο χώρος δεν είναι παρά το πανί στο οποίο προβάλλεται η μουσική. Βουβή, μέσα στο πιάνο της, τα έγχορδα, το φλάουτο, το φαγκότο και τον χτύπο του δαχτύλου.

Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά

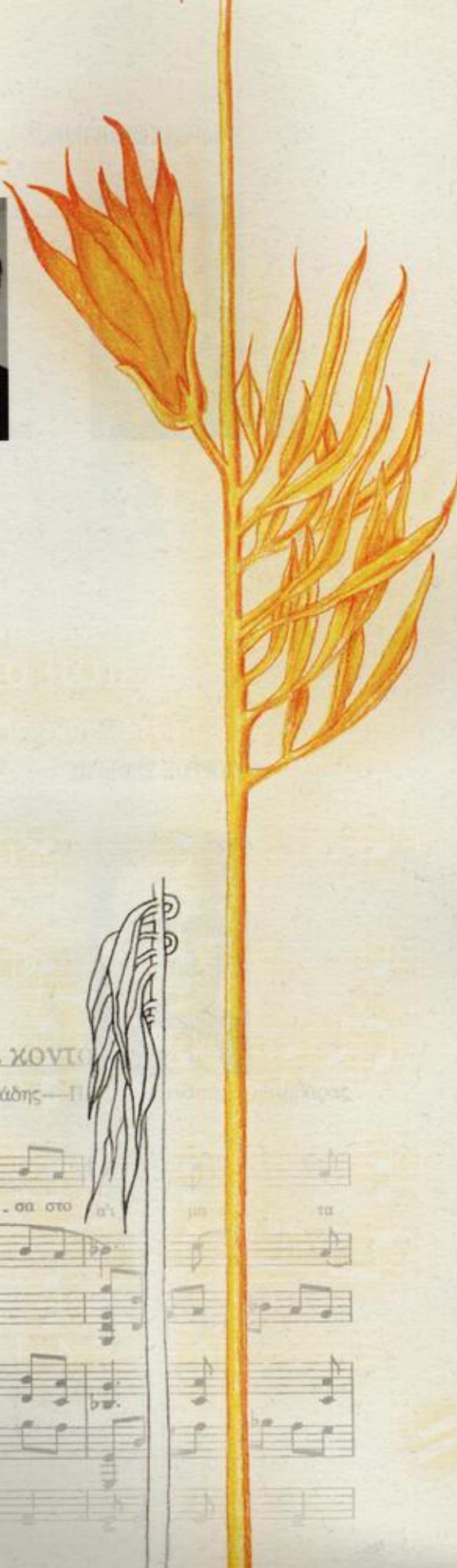
Σύνθεση +Ενορχήστρωση: Μηνάς Ι. Αλεξιάδης

MM ♩=58

Μονο στο Segno

Score for Voice, Saxophone, Guitar, and Piano. The score includes the title "Μέσα σε φύλλα σ' έφερα πάλι κοντά" and the composer/arranger "Μηνάς Ι. Αλεξιάδης". The tempo is marked "MM ♩=58". The key signature is one flat (B-flat major/D minor). The score is in 4/4 time. The lyrics are: "Μόνο INTRO κού - γον - τας με - σα στο α'". The score is for Voice, Saxophone, Guitar, and Piano. The page number is 13.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Γαλάζια χάντρα

Είσαι καλή
Είσαι γλυκειά
Γλυκειά και ωραία
Απ' τις κακίες άκαφτη σαν σαλαμάνδρα
Ο κόσμος όλος στον λαιμό σου
Γαλάζια χάντρα.

Η ΣΗΜΕΡΟΝ ΩΣ ΑΥΡΙΟΝ ΚΑΙ ΩΣ ΧΘΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ
ΑΘΗΝΑ 1984

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ

Χωρίς χρώμα, χωρίς σώμα

Χωρίς χρώμα, χωρίς σώμα
τούτη η αγάπη πού πηγαίνει
σκορπισμένη, μαζεμένη,
σκορπισμένη πάλι-πάλι,
κι όμως σφύζει κι όμως πάλλει
στη δαγκωματιά του μήλου
στη χαραματιά του σύκου
σ' ένα βυσσινί κεράσι
σε μια ρώγα από ροδίτη
τόση ανάερη Αφροδίτη,
θα διψάσει θα κεράσει
ένα στόμα κι άλλο στόμα
χωρίς χρώμα, χωρίς σώμα.

28-8-1945
ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ Β'
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Λέγει άνθρωποι καταφέρνουν να εφαρμόσουν τη θεωρητική τους γνώση στην πράξη, χωρίς το αποτέλεσμα να είναι ακαδημαϊκό. Ο Γιώργος Ανδρέου συνδύασε την άμεση τραγουδοποιητική γραφή με ολοκληρωμένες σπουδές στη σύνθεση, την ηχολόγηση και την παραγωγή. Στο πρόσωπό του συγκεντρώνονται όλα τα γράμματα της γέννησης ενός τραγουδιού. Το άλφα και το ωμέγα. Υπήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες μία του ιδιότητά αυτή του ενορχηστρωτή, πήγε να επισκιάσει τις άλλες. Ο ίδιος τότε κοίταζε πιο μπροστά από τα κεκτημένα του. Άλλαξε ήχο προτού αυτός να εξελιχθεί σε προσωπική μανιέρα κι άφησε άλλους να «αντιγράφουν» την ηχητική του προσέγγιση στο τραγούδι. Ο ίδιος είχε συνθετικά να προσφέρει πολύ περισσότερα από ένα ηχητικό περιτύλιγμα.

Στους δίσκους του – κυρίως για γυναικείες φωνές (Ελένη Τσαλιγοπούλου, Ελένη Βιτάλη, Τάνια Τσανακλίδου) – οι συνθέσεις του αποτελούν μία συνεχή εναλλαγή από τον λυρισμό στο ρυθμό και τις εντάσεις του ελληνικού τοπίου. Κορύφωση της δημιουργικότητάς του, οι δίσκοι «Μικρή Πατρίδα» (1996) και «Χελιδόνα της βροχής» (2000). Εδώ, στη μελοποίηση του λόγου του Παρασκευά Καρασούλου και του Διονύση Καρατζά, εντοπίζεται ο πυρήνας μιας συνθετικής δυναμικής που ξεπερνάει το βελγνεκές της μελοποιημένης ποίησης, απευθύνοντάς την στο σύνολο του φιλόμουσου ακροατηρίου, όποιες καταβολές κι αν έχει αυτό: Η «Μικρή Πατρίδα» είναι ήδη ένα κλασικό ελληνικό τραγούδι, κι ας μετράει μόνο πέντε χρόνια ζωής.

Γλυκειά και ωραί α Λάτεις και κί ες ά κα φτη σαν σα μιν

6m Dm G E/G# Am G

Δεν θέλω τώρα να ξυπνάω
τ' ακάθεκτα πουλιά της τρυφερότητας
Δεν θέλω τις συνηθισμένες μικρές σιωπές
και τις κουβέντες τις μεγάλες
κουβέντες που δεν λένε τίποτα

Δεν θέλω τρίμματα
θέλω δυο μάτια ολοκαυτώματα
και μια συνηθισμένη καλημέρα

Θέλω κοντά μου τη σιωπή των ήχων
που σαν γυρνάνε απ' το ταξίδι τους
διαλέγουν να κουρνιαδάσουν δίπλα μου

κι' οι μέρες γύρω μου να πλέκουν
το πουλόβερ των αφρών τους.

«ΜΠΑΕ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ FREE PRODUCTION

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Η μουσική ως πείραμα. Ο Μιχάλης Γρηγορίου δεν είναι μόνο ο δημιουργός του «Μουσικού Εργαστηρίου» του Τρίτου Προγράμματος της ΕΡΑ, το οποίο απέτέλεσε κοιτίδα για την ανάδειξη πρωτότυπων μουσικών και συνθετών για έξι ολόκληρα χρόνια (1985 - 1990). Η ίδια η μουσική αποτελεί για εκείνον ένα εργαστήριο, έναν χώρο συνεχούς πειραματισμού. Τα πρώτα του έργα, στις αρχές του '70, εμπειρείχαν τα ευρωπαϊκά ρεύματα της πρωτοπορίας που κυριαρχούσαν την εποχή εκείνη. Αργότερα ο ίδιος αποστασιοποιήθηκε από την αρχική του γραφή, επανήλθε στην τονικότητα, στράφηκε στο συνθεσάιζερ, το οποίο προσέγγισε ως ερμηνευτικό όργανο. Η συνεχής αναδιάταξη ήχων και εμπνεύσεων δεν κράτησε το έργο του στη σφαίρα του «πειραματικού». Για τους γνώστες του, το έργο αυτό αποτελεί σημείο αναφοράς της σύγχρονης έκφρασης της σοβαρής μουσικής στην Ελλάδα.

Κομβικό σημείο των πειραματισμών του Μ. Γρηγορίου ήταν ο εμπλουτισμός του ελληνικού τραγουδιού με τις τεχνικές της έντεχνης μουσικής, υπερβαίνοντας το αδιόρατο αλλά μονίμως υπαρκτό όριο ανάμεσα στο «ειδικό» και στο ευρέως αποδεκτό. Πυρήνας της μετακίνησής του από την οργανική μουσική στο τραγούδι ήταν πάντα η ποίηση. Έχει δημιουργήσει πλήρεις κύκλους τραγουδιών σε ποίηση Α. Αλεξάνδρου, Τ. Σινόπουλου, Μ. Αναγνωστάκη, Μ. Παπαλεονάρδου και Π. Νερούδα. Κορύφωση των μελοποιητικών του δοκιμών, η μελοποίηση ποιημάτων του Τάσου Λειβαδίτη έξω από το σύνηθες πλαίσιο του τραγουδιού: Συνθέτοντας το ορατόριο «Σκοτεινή πράξη» για ορχήστρα, χορωδία και σολίστ (1993).

Έρωτα,
 που δε γονάτισες ποτέ στον πόλεμο
 Έρωτα,
 που ορμάς και γεμίζεις την πλάση
 Έρωτα
 που στ' απαλά τα μάγουλα
 της κόρης νυχτερεύεις
 που σεργιανείς τις θάλασσες και
 των ξωμάχων τα κατώφλια.

Έρωτα
 Έρωτα
 Έρωτα
 κανείς δεν σου γλιτώνει
 μηδέ θνητός μηδέ θεός αθάνατος
 Έρωτα, έρωτα
 φωλιάζεις στο κορμί
 Έρωτα, έρωτα
 φωλιάζεις στο κορμί και το μανίζεις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ (γ' στάσιμο)
 Μετάφραση: Κ.Χ. Μύρης

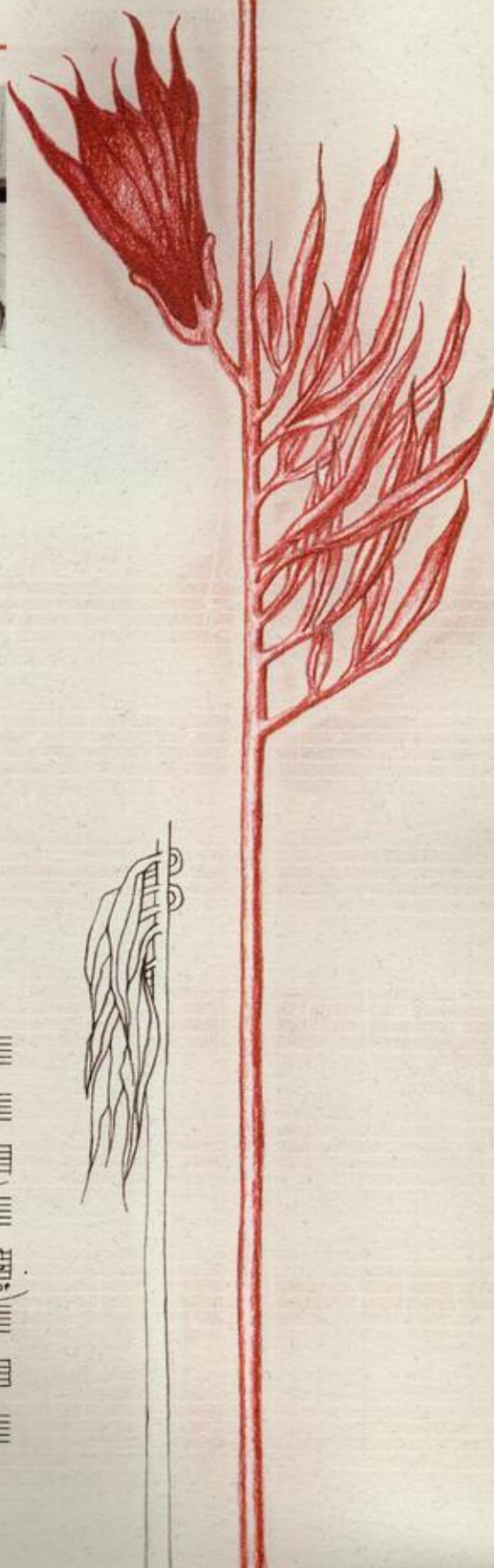
ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Έργο σε δύο μέρη. Η πρώτη περίοδος τον φέρνει να συνεργάζεται με την τραγουδι-στική γενιά του '70, να αποχρυσταλλώνει το δικό του ύφος στο έντεχνο - λαϊκό τρα-γουδι της εποχής. Η δεύτερη περίοδος, η «τηλεοπτική» του '90, καθιστά τις μουσι-κές του ιδιαίτερες δημοφιλείς, παρότι ο ίδιος δεν προσπαθεί να προσαρμόσει τη γραφή του στις τηλεοπτικές ανάγκες.

Αντιθέτως, γράφει έως και πεντάλεπτης διάρκειας κομμάτια για επένδυση τηλεοπτικών σειρών. Η μουσι-κή του για την τηλεόραση γίνεται «μόδα», χωρίς ο ίδιος να αλλάξει την ταχύτητα, τον ρομαντισμό και το κλασικό αίσθημα των μελωδιών του.

Το παρκό, το βαλς, τα κύματα της Μεσογείου διαρρέ-σκον τις συνθέσεις του. Και, στον αντίποδα, τα λαϊκά χρώματα ξεχειλίζουν σε τραγούδια του που παραπέ-μπουν στη γνησιότητα του '60, όπως το «Πεπρωμένο»: Η λαϊκή σοφία της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου απο-παιώνεται στους στίχους που έγραφε ο ίδιος ο συνθέ-της. Όταν ο Βασίλης Δημητρίου δε μελοποιεί στίχους του, μελοποιεί κυρίως ποιητές: Τον Νάνο Βαλαωρίτη, τη Μαρτιώτισσα, την Κατίνα Παϊζή, τον Μάνο Ελευθε-ρίου. Κι ανάμεσά τους, η Μήδεια και η Φαύστα του Μποστ, όπου ο συνθέτης κατάφερε να δημιουργήσει ένα «ανορθόγραφο» μουσικό πλαίσιο που να υπηρετεί τον λαμπερό σατιρικό λόγο του Μποστ χωρίς να τον σατιρίζει.

Η κυρά ενός παπά
έναν διάκο αγαπά
και πολύ μ' αυτόν τα έχει...
Και ο άνδρας της κοιτά
τα πολλά της χωρατά
και για τούτον πέρα βρέχει!....

Επερνούσαν μια χαρά,
έως ότου μια φορά
έγινε παπάς βαρβάτος
και ο διάκος ο αφράτος!

Κι ο παπάς της ο φτωχός
διόλου δεν εφθόνησε,
και ο ίδιος μοναχός
τον χειροτόνησε!

Τίγκι - τουγκ!... μεγάλη σχόλη.
Άξιος! φωνάζουν όλοι,
νέοι, γέροι και παιδιά!
Μα με όλο της το νάζι
Υπεράξιος! φωνάζει
τρεις φορές κι η παπαδιά!

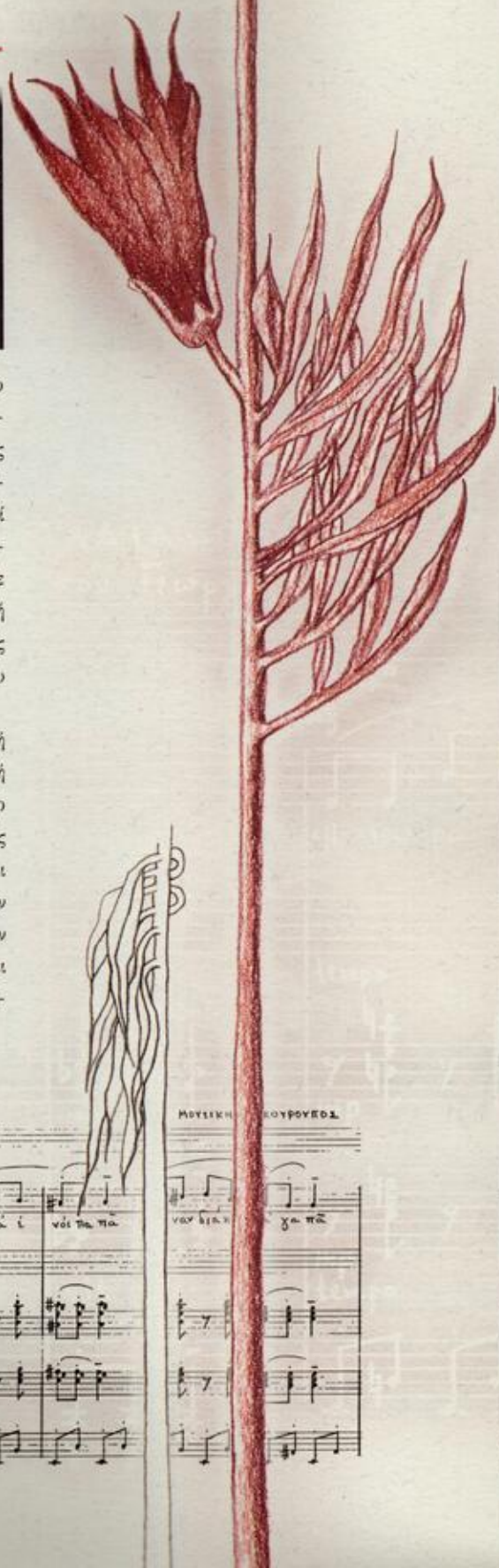
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΟΣ

Δύο μεγάλα όχι. Το πρώτο το είπε στην ευρωπαϊκή του σταδιοδρομία. Το δεύτερο, στο δημοφιλές τραγούδι. Ο Γιώργος Κουρουπός γνώρισε τόσο το τραγούδι των φεστιβάλ όσο και την ευρωπαϊκή πρωτοπορία. Επισημαίνοντας τα αδιέξοδα και των δύο, χάραξε έναν προσωπικό δρόμο συνθετικής γραφής, ο οποίος στηρίζεται στο πνευματικά υψηλό, απ' όπου κι αν

αυτό προέρχεται. Ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Ολιβιέ Μεσσιάν, ο Γιάννης Χρήστου αποτελούν τις φηγούρες ενός πολύχρωμου τοπίου, στο οποίο εμφανίζεται ο Γιώργος Κουρουπός μέσα από τις συνθέσεις του και τη στάση του στα πράγματα. Δεν είναι ο απομονωμένος από τους φορείς συνθέτης, ο οποίος δημιουργεί κλεισμένων των θυρών. Ρίχνει το προσωπικό του βάρος μετατρέποντας τους απρόσωπους φορείς σε εστίες πολιτισμού, είτε πρόκειται για το Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΑ, είτε για την Εθνική Λυρική Σκηνή, είτε για την Ορχήστρα των Χρωμάτων, της οποίας ηγείται από το 1995, διατηρώντας ζωντανό το όνειρο του Μάνου Χατζιδάκι.

Η δύση και η σύγχρονη ελληνική δημιουργία, η σοβαρή μουσική και το τραγούδι δεν οδηγούν τον συνθέτη σε μία καλλιτεχνική διάχυση, αλλά συγκεντρώνονται στο κομμάτι της μουσικής το οποίο ο ίδιος αγαπά: Στην μουσική για το θέατρο. Οι δεκάδες συνθέσεις του για θεατρικές παραστάσεις από την Επίδαυρο και το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών μέχρι την Αβινιόν δείχνουν τον τρόπο της δικής του προσέγγισης στην ποίηση: Επισημαίνει τον ιστορικό ενός ιστορικά διαρκούς ελληνικού λόγου ο οποίος υπάρχει πέρα από τον χρόνο. Το στοιχείο του χρόνου εισχωρεί στις μουσικές του υπό το ένδυμα του εύθραυστου και της μελαγχολίας.

« Η ΠΑΠΑΔΙΑ » του Γεωργίου Ζουρμπά

Allegretto

tempo
rit.

tempo
rit.

tempo

tempo

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΟΥΡΟΥΠΟΥ

Το χάραμα επήρα
του Ήλιου το δρόμο
κρεμώντας τη λύρα
τη δίκαιη στον ώμο.

Κι απ' όπου χαράζει
κι ως όπου βυθά

Το χάραμα επήρα
του Ήλιου το δρόμο
κρεμώντας τη λύρα
τη δίκαιη στον ώμο.

Κι απ' όπου χαράζει
κι ως όπου βυθά.

(Απόσπασμα από το α' σχεδιασμό
των Ελεύθερων Πολιορκημένων)

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ Α'

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΟΥΡΓΟΣ

Σε φωτογραφίες «εποχής» από στούντιο προγραφήσεων, ένας νεαρός εικονίζεται πλάι στον Μάνο Χατζιδάκι. Με το χέρι στο πηγούνι και τα μάτια ορθάνοιχτα, να πίνουν στον αέρα τις οδηγίες του κορυφαίου συνθέτη. Ο Νίκος Κυπουργός ρουφούσε τις στιγμές του ανθρώπου ο οποίος απετέλεσε για εκείνον δάσκαλο και οδηγό.

Η παρουσία του Μάνου Χατζιδάκι τον διδάξε τραγουδοποιητικό ήθος. Η απουσία του τον οδήγησε στη δική του ωριμότητα. Η αυτοτέλεια και η αυτάρκειά του είναι εμφανείς στα ώριμα έργα του. Στο «Rom», στον «Δραπέτη», στο «Black out» και στο «Passeurs de rêves» (και τα τέσσερα αποτελούν μουσική επένδυση ταινιών).

Ελάχιστοι Έλληνες συνθέτες έχουν συνδέσει σε αυτόν τον βαθμό τον πυρήνα του έργου τους με την κινηματογραφική οθόνη ή τη θεατρική σκηνή. Ο Ν. Κυπουργός έχει γράψει τη μουσική για δεκάδες παραστάσεις και για ταινίες. Το κινηματογραφικό σενάριο και το θεατρικό κείμενο αποτελούν γι' αυτόν ένα πλαίσιο δημιουργίας, το οποίο η μελωδία καλείται να υπηρετήσει αλλά και να υπερβεί. Μέσα από το πανί ή το σανίδι ο συνθέτης ενώνει τη μουσική παράδοση των λαών με την κλασική φόρμα και ενσωματώνει το μουσικό σύμπαν στη χρονική διάρκεια μίας σεκάνς. Τα έργα του διαρκούν όσο μία στιγμή αλλά εννοούν όσα μία ζωή.

Μουσική ορχήστρα με ελληνικά λόγια:

πὸ-πὸ χα-ρά λει κίως ὀ-πὸ θυ-δὰ ζο

χα-ρι-μαε-πῆ-ρα τῷ ἡ-λίου τὸ ὄρ-μο κρ-τῶν-ς ζή λὺ-ρα τὴ δ

P

ο όμορφος είν' όμορφος όσο καιρό
τον βλέπεις
μα ο καλός είν' όμορφος και τώρα και
για πάντα

ΠΟΗΜΑΤΑ
ΠΟΙΗΣΗ: ΤΕΙΧΟΣ 16
Μτρρ. Τασούλα Καραγεωργίου
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Το παιδάκι μου κοιμάται σαν πουλάκι
όλη μέρα τραγουδούσε ρορορί
μόλις έκλεισε το ένα του ματάκι
και το άλλο να τ' ανοίξει δεν μπορεί

Και ρορορί και νανινά
έχει τη θάλασσα νονά
και θα του στείλει νανινά
δυο άλογα θαλασσινά

Το 'να το λένε Κιουταχή
καβάλα φέρνει τη βροχή
τ' άλλο το λέν' Ομέρ Βρωώνη
και σέρνει ένα αμαξάκι χιόνι

Το παιδάκι μου κοιμάται σαν αγέρι
όλη μέρα τραγουδούσε ρορορί
μόλις δίπλωσε το ένα του το χέρι
και το άλλο να τ' απλώσει δεν μπορεί.

Και ρορορί και νανινά
έχει τη θάλασσα νονά
και θα του στείλει νανινά
δυο κύματα θαλασσινά.

Το 'να Μιαούλη το 'χουν πει
τον ήλιο φέρνει με κουπί
τ' άλλο που το ' πανε Κανάρη
με βάρκα φέρνει το φεγγάρι.

Και ρορορί και νανινά
έχει τη θάλασσα νονά
και ρορορί και νανινά
καινούργια μέρα ξεκινά.

ΗΛΙΑΣ ΛΙΟΥΓΚΟΣ

Το να ξεκινάς σε ηλικία 20 ετών, τραγουδώντας τα «Παράλογα» του Μάνου Χατζιδάκι πλάι στη Μαρία Φαραντούρη, τη Μελίνα Μερκούρη, τον Διονύση Σαββόπουλο και τον Μίκη Θεοδωράκη, δημιουργεί μέσα σου όχι μόνο μνήμες αλλά και μουσικές εικόνες. Αυτές ενισχύθηκαν, στην περίπτωση του Ηλία Λιούγκου, από τη σταθερή παρουσία του στο πλευρό του

Μάνου Χατζιδάκι καθ' όλην τη δεκαετία του '80. Η «Πορνογραφία», οι «Μπαλάντες της Οδού Αθηνάς», η «Ρωμαϊκή Αγορά» και η «Λαϊκή Αγορά» έγιναν μέσα του τοπία, τα οποία εκφράστηκαν όχι μόνο στις ερμηνείες του αλλά και στις προσωπικές του συνθέσεις.

Οι τελευταίες εκκινούν από τη σπουδή του πλάι στον μεγάλο συνθέτη, για να απελευθερωθούν όμως στη συνέχεια και να δημιουργήσουν ένα αυτόνομο σύμπαν εικόνων και ήχων. Αν και η ιδιότητα του τραγουδιστή είναι πιο γνωστή στο ευρύ κοινό απ' ό,τι η συνθετική του δραστηριότητα, εντούτοις η δεύτερη αποτελεί ένα ώριμο δείγμα αισθητικής και λυρισμού. Στα στοιχεία αυτά της μουσικής του προστέθηκε ο ποιητικός λόγος ή εκείνος που φλερτάρει με την ποίηση. Οι συνεργασίες του με την Αγαθή Δημητρούκα, ποιήτρια και πνευματική κληρονόμο του Νίκου Γκάτσου, αλλά και με την στιχουργό Ζωή Παναγιωτοπούλου, έφεραν τις μελωδίες του σε διάλογο με τον σημαντικό λόγο.

μου κοι-ρί-του δαν που-ρα κι
τρα-φου-δού-σε πο-ρο-ρί-
σε το ε-να του μο-τά κι
και το α-γ-γ

Έπεφτε το κορμάκι σου και το 'χτιζα με χάρδια
την ώρα που 'σβησε το φως
κι άναψαν τα σκοτάδια.

Είδα το μαύρο που 'κρυβες
με σάρκα και με δέρμα
κι ανάμεσα στα δόντια σου το «σ' αγαπώ» σαν κέρμα.

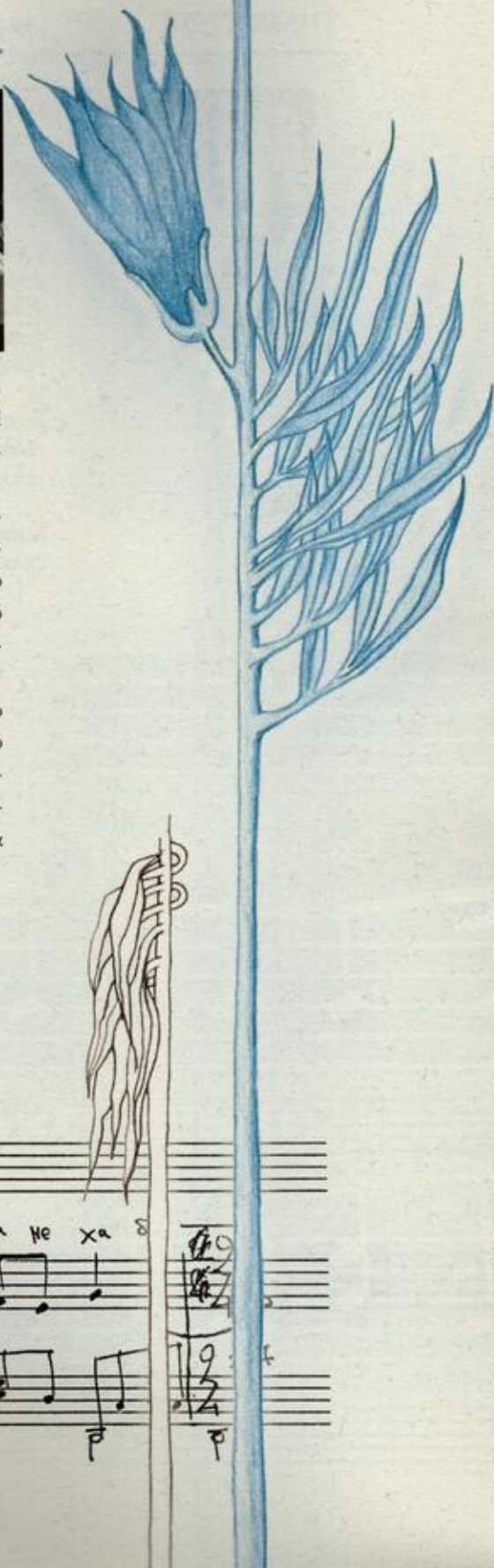
Τρόμαξα κι άναψες το φως, η νύχτα έκανε πίσω
σα φίδι που δεν πρόλαβα
καλά να το χτυπήσω.

Κι άφησε στο σεντόνι μας
το μαύρο της το ντύμα,
όλο το βράδυ πάσχιζα να κόψω αυτό το νήμα.

ΓΥΛΑΙΝΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ
1989, 1991

ΝΟΤΗΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

Όταν ένας κιθαριστής γίνεται συνθέτης... Οι εξαιρετικές ερμηνείες του Νότη Μαυρουδλή σε κορυφαία έργα για κιθάρα έγιναν ο σπόρος της δικής του τραγουδοποιίας, στην οποία το όργανο αυτό κατακτά θέση ελληνική. Περιβάλλον των εμπνεύσεών του, η μπαλάντα. Είναι ο ζωτικός χώρος στον οποίον ο Ν. Μαυρουδής αναπνέει συνθετικά. Η διάρκεια των μελωδιών του στο χρόνο γίνεται με τρόπο φυσικό, χωρίς εκείνος να προσαρμόζεται σε υποδείξεις εμπορικότητας και μόδες της κάθε εποχής. Η απουσία των τραγουδιών του φτάνει από το Νέο Κύμα ως την τραγουδοποιία του '80 και το «Ίσως φταίνε τα φεγγάρια» του '90. Η «συγγενεία» του με τον Μάνο Λοΐζο δεν εξαντλείται στο τραγούδι «Πρωινό Τσιγάρο» που συνέθεσε στη μνήμη του. Ο Ν. Μαυρουδής κράτησε τη λιτότητα των γραμμών και την ευαισθησία του Μ. Λοΐζου ζωντανές στις δεκαετίες του '80 και του '90, μέσα από τις δομές του συνθέσει. Οι μελωδίες του μοιάζουν με τον προφορικό του λόγο: Αργός, στρογγυλός, λιτός, χαμηλόφωνος. Δοκιμαζόντας ελληνικές και ξένες συνθέσεις για κιθάρα – τόσο πρόσφατα στους δίσκους του «Cafe de l' Art No 1 και 2» όσο και στα τέλη του '70 φέρνοντας τους Beatles στον ήχο της κλασικής κιθάρας – δείχνει έναν δρόμο παγκοσμιοποίησης της μουσικής που δεν περνάει από το «έθνικ» της Ανατολής αλλά από τα ευρωπαϊκά χρώματα της κιθάρας.

Πρωινό τσιγάρο - το κορμί κι σου και τ'όχι τι θα με χα

Έριχνε τα μαλλιά της στον αγέρα
ωραία – ωραία αγέρωχη
έτρεχε ξαναμμένη στον ηλιόλουστο διάδρομο
εσάς έλεγε δεν σας χρειάζομαι διόλου
εγώ είμαι ερωτευμένη με τα αγάλματα.

Έτρεχε αγκάλιαζε τους πέτρινους έφηβους
μπρος στα μάτια μας
Φιλούσε τον ένα στο στόμα, τον άλλο στο στήθος
ή στο γόνατο, τον άλλον στα νύχια των ποδιών
γελούσε, λάμπαν τα δόντια της

Έτρεχε αγέρινη χορεύοντας
τέλος σωριάστηκε στο πάτωμα
γελούσε ακόμη

Σκέπασε το πρόσωπο με τα μαλλιά της
έκλαιγε...

«ΚΙΓΚΛΙΔΩΜΑ»
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ

« Η μουσική έχει δυο όψεις, η παρουσία που παυρείται πάνω κι απ' τις δυο, πηγαίνοντας παράλληλα με την κοίτη του ποταμού. Η δύση και η ανατολή. Στη μία όψη το κλασικό έργο του Θάνου Μικρούτσικου - συμφωνική μουσική, όπερες, μουσική θεατρίου. Στην άλλη όψη τα τραγούδια του. Και η ένωσή τους: Η ελληνικότητα που αναδίδεται από το κλασικό του έργο

και το δυτικό μέτρο που διαπνέει τα τραγούδια του. Σε αυτά τα πλαίσια, ο Θάνος Μικρούτσικος συνάντησε τον λόγο των μεγάλων Ελλήνων και ξένων ποιητών, από τον Κωνσταντίνο Καβάφη και τον Χριστόφορο Λιοντάκη μέχρι τον Μαγιακόφσκι και τον Μπαρεχ. Στην κορυφή, τα ποιήματα του Νίκου Καββαδία, τα οποία εισπράττονται από τις νεώτερες γενιές ως αναπόσπαστο τμήμα του διπόλου μουσική - ποίηση των δίσκων «Ο σταυρός που κόττω» και «Γραμμές των οριζόντων».

Μελοποιεί επαγωγικά. Σα να μπαίνει ανάμεσα στις ποιητικές φράσεις και να χτίζει γύρω τους το δικό του μουσικό σύμπαν. Όπως κάνει ο σκηνοθέτης στο θέατρο. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Θ. Μικρούτσικος έχει γράψει μουσική για δεκάδες θεατρικά έργα, ενώ έχει σκηνοθετήσει και τρεις παραστάσεις. Η ποίηση δεν είναι για εκείνον η στιγμή της μελοποίησης που καθίσταται παρελθόν. Επιστρέφεται συχνά στα τραγούδια του, επιχειρεί νέες αναγνώσεις των ποιημάτων. Νέες ερμηνείες. Νέες εννοχηστρώσεις. Εξέλιξη. Είναι διαρκής ο ποιητικός λόγος που διαρρέει τις μελωδίες του. Αυτός αποτελεί το δομικό υλικό των μελωδιών του και μία από τις συνθήκες χάρη στις οποίες ο Θ. Μικρούτσικος παραμένει σήμερα ο πιο επίκαιρος συνθέτης της γενιάς του.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

Είναι νωρίς ακόμα

Ένα συναίσθημα αργό
καθώς τελειώνει
κάτι που άρχισε δεν ξέρω
πόσα χρόνια
κι είναι νωρίς ακόμη
νύχτες με τριζόνια
θα' ρθουν πολλές
και πάντα η μνήμη θα αλλοιώνει
Είναι πολύ νωρίς, είναι νωρίς ακόμα

Κλείνω στο χέρι μου
μια παιδική παλάμη
και απαλά μέσα στον ύπνο της ψυχής
με νανουρίζει χαμηλόφωνο ποτάμι

Μ' ένα συναίσθημα αργό καθώς βραδιάζει....

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ

Μια μάνα γύρευα να βρω

Μια μάνα γύρευα να βρω
μ' εννιά μαχαίρια στο πλευρό
και με τη μια της κόρη.
Τη βρίσκω στα βασιλικά
σε πέντε όνειρα κακά
και μες στα καρυσφύλλια.

Να 'πιανε μια νεροποντή
να ξύπναγε τον Κωσταντή
να πάει βρεγμένος σπίτι.

Να του φορέσει τα στεγνά
να τον μαλώνει σιγανά....

ΠΑΡΑΛΟΓΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ (1993)

Εκεί στον ουρανό σιμά
σε θέσι διαλεχτή
με τα τραγούδια πολεμά
να κτίση κάτι τι.

Διαβαίν' ο κόσμος κι ο Κοσμάς
και στέκει και ρωτά:
- με τα σωστά σου πολεμάς
ή κάμνεις χωρατά;

«ΒΟΣΠΟΡΙΔΕΣ»
ΕΘΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ 1911
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Φ. ΣΚΟΚΟΥ

Εκεί
στον
ουρανό
σιμά

Οι ολοκληρωμένες σπουδές σύνθεσης δεν οδηγούν πάντα στη δισκογραφία. Ο Γ.Ε. Παπαδάκης σπούδασε τη μουσική για να μπορεί να γράφει πληρέστερα γι' αυτήν. Να τη μελετά, να τη συλλέγει, να επενδύει με αυτήν το θεατρικό κείμενο ή το κινηματογραφικό σενάριο. Ως συνθέτης, έχει γράψει τη μουσική για 25 θεατρικές παραστάσεις και για 30 ταινίες (ανάμεσά τους το σάουντρακ της ταινίας «Κρυστάλλινες νύχτες» για το οποίο βραβεύτηκε διεθνώς, το 1992). Ως δημοσιογράφος - ερευνητής της ελληνικής μουσικής, έχει αναδειχθεί σε θεματοφύλακα της παράδοσης του τραγουδιού. Από τις αρχές του '80 μέχρι σήμερα έχει επιμεληθεί την έρευνα και την έκδοση 15 δίσκων με ηχογραφήσεις παραδοσιακής μουσικής, ενώ έχει συντονίσει δεκάδες έρευνες για την καταγραφή και διάσωση της παραδοσιακής μουσικής από όλες τις γωνιές της Ελλάδας. Ως μουσικός, παραμένει προσηλωμένος στον κλασικό ήχο του τραγουδιού. Δεν τον ελκύουν οι απόπειρες ηχητικού εκσυγχρονισμού, όταν παρεκκλίνουν από τους γενικώς παραδεδομένους κανόνες της ελληνικής μουσικής παράδοσης του δημοτικού, του ρεμπέτικου, του λαϊκού και του έντεχνου τραγουδιού. Με αυστηρότητα στη δημοσιογραφική και μουσική του γραφή, ο Γ.Ε. Παπαδάκης αποτελεί τη «φωνή της συνείδησης» η οποία επιχειρεί να καταδείξει τις ρίζες της ελληνικής μουσικής, με πίστη αλλά και γνώση τόσο της λόγιας όσο και της λαϊκής παράδοσης.

Με τα τραγούδια

από τις "Βοσπορίδες" του Γεωργίου Βιζυηνού Μουσική Γιώργου Παπαδάκη Οκτ. 2000

3

6

Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά, σου λέω την προσευχή μου.
Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου.
Εκείνοι που με πλήγωσαν ήταν αγαπημένοι.
Την πίκρα μου τη βάστηξα. Μου δίνεις και την ξένη.

Δεν έχω δόξα. Είν' ήσυχα τα έργα που έχω πράξει.
Άκουσα τη γλυκειά βροχή. Τη δύση έχω κοιτάξει.
Έδωκα στα παιδιά χαρές, σε σκύλους λίγο χάδι,
Ζευγάδες καλησπέρισα που γύριζαν το βράδι...

Μ' απαρηθήκαν οι χαρές. Δεν τις γυρεύω πίσω.
Προσμένω τα χειρότερα. Είν' αμαρτία να ελπίσω.
Σαν ευτυχία την αγαπώ της νύχτας τη φοβέρα.
Στην πόρτα άλλος δε χτυπά κανείς απ' τον αγέρα.

Τώρα δεν έχω τίποτα να διώξω ή να κρατήσω.
Δεν περιμένω ανταμοιβή. Πολύ 'ναι τέτοια ελπίδα!
Ευδόκησε ν' αφανιστώ, χωρίς να ξαναζήσω....
Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα.

ΠΡΟΣ
ΕΥΧΗ
ΤΑΠΕΙΝΟ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Πρώτα ήταν τα ωδεία. Μετά η μουσική για τον κινηματογράφο. Μετά η μουσική για την τηλεόραση. Έπειτα η μελοποίηση. Κι ύστερα το λαϊκό τραγούδι. Οι φράσεις έχουν την εικόνα ενός αποσπασματικού έργου. Στην περίπτωση του Δημήτρη Παπαδημητρίου οι διάφοροι τομείς εργασίας δεν είναι παρά περιβάλλοντα υποδοχής ενός ενιαίου ιδιοφυούς μουσικού ταλέντου.

Οι φράσεις, οι περίοδοι, οι στιγμές των έργων του επικοινωνούν μεταξύ τους. Στο τραγούδι του συναντώνται τα κινηματογραφικά τοπία, η τηλεοπτική χρονική ακρίβεια, η κλασική λιτότητα, η ποιητική σπουδή του κεμένου και η λαϊκή αμεσότητα.

Από την πρώτη στιγμή της ενασχόλησής του με το τραγούδι, εμφανίσε προσωπική γραφή, στηριγμένη στις παύσεις. Οι σιωπές της μουσικής του αντιστοιχούν στα σημεία στίξης του λόγου τον οποίο μελοποιεί. Η προσωπική του μουσική ανάγνωση κορυφώνεται στο έργο «Τραγούδια για τους μήνες» (1996), το οποίο αποτελεί το κορυφαίο ίσως δείγμα μελοποίησης ποιητικού λόγου κατά τη δεκαετία του '90. Δώδεκα μήνες. Στιγμές ενός έτους, το οποίο διαμορφώνεται από τις ποιητικές εποχές της Σαφρούς, του Θόδωρου Ελύτη, του Κώστα Καρυωτάκη, της Μαρίας Πολυδούρη και του Μιχάλη Γκανά.

72

Tenor

a cap.

Κύ - ε. ε. ε. ε.

Piano

η βρα - δυά σου λέω την προ. ο - ευ -

Σε ψάχνω σ' όλα τα τραγούδια
λέξη τη λέξη, στίχο - στίχο
και δεν μπορώ να σε πετύχω,
αγάπη που 'γινες στιχάκι
και μελωδία που ξηλώνει
το μεταξένιο σου στημόνι.

Χάνω τα λόγια και σωπαίνω,
όταν σε νιώθω να πληθαίνεις
και ξαφνικά να ανεβαίνεις,
σα να ' σουνα ουράνιο τόξο,
φωτίζοντας σε κάθε σώμα
τον ουρανό του και το χώμα.

Σε ψάχνω σ' όλους τους ανθρώπους,
στα λόγια και τα βλέμματά τους
και στα θολά αισθήματά τους,
αγάπη που 'γινες απάτη,
γεμάτη μ' ένα κούφιο πάθος
που το προφέρουμε και λάθος.

Σε ψάχνω νύχτα και ημέρα,
φιλί- φιλί, όρκο τον όρκο
σε κάθε τόπο, κάθε τρόπο.
Αγάπη που 'ναι η εκκλησιά σου
όλες τις λέξεις μου να σβήσω
και ταπεινά να γονατίσω

ου'ναι
η εκκλη
σια σου

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ

Το εθνικό και το παγκοσμίως ελληνικό. Οι δύο πλευρές του έργου του Μιχάλη Χριστοδουλίδη. Από τη μία, είναι ο συνθέτης που ρίχνει το βάρος του στον αγώνα του κυπριακού λαού, τον αγώνα της πατρίδας του, μελοποιώντας κυπριακή ποίηση του Βασίλη Μιχαηλίδη στο έργο «9η Ιουλίου» ή συνθέτοντας το έργο «Ες γην εναλίαν Κύπρον» (με ερμηνευτές τον Γιώργο Νταλάρα και το φωνητικό σύνολο «Διάσταση»), για την ενίσχυση της άμυνας της Μεγαλονήσου. Από την άλλη μεριά, εισχωρεί στους παγκόσμιους Έλληνες ποιητές, σε αυτούς που νίκησαν τον χρόνο και τον χώρο: Στον Αισχύλο, στον Σοφοκλή, στον Ευριπίδη, στον Αριστοφάνη.

Η αρχή των συνθέσεών του τοποθετείται στον «Πλούτο» του Αριστοφάνη, το 1967. Από τότε δεν έχει περάσει χρονιά που ο Μ. Χριστοδουλίδης να μην έχει βηματίσει πάνω στον δρόμο του διαρκούς διαλόγου του με την ποίηση. Οι Έλληνες Τραγικοί συναντούν αργότερα τον Μολιέρο και τον Τένεσσου Ουίλιαμς. Η προσέγγισή τους γίνεται πάντα με την ίδια ελληνικότητα: Αυτή που ξεπερνά το επικαιρικά ελληνικό, αυτή που συνδέει την ακριτική ποίηση της Κύπρου με τη γαλλική μουσική παιδεία. Ο συνδυασμός των ελληνικών μουσικών οργάνων με τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας αποτελεί λογική συνέπεια αυτής της προσέγγισης. Ο Μιχάλης Χριστοδουλίδης συνεχίζει με το έργο του την παράδοση των έντεχνων συνθετών του '70, αυτών που τοποθετούν τη μελωδία σε πρώτο πλάνο και δομούν γύρω της τον κόσμο.

1 $\text{♩} = 120$

Ο ήχος των λέξεων & η Μουσική της Ποίησης

— Ο ΠΟΙΗΤΗΣ δεν έχει άλλο τρόπο να πράξει παρά με την γλώσσα που μιλούν οι άνθρωποι που βρίσκονται γύρω του. Πάνω σ' αυτή τη γλώσσα θα ριζώσει και θα βλαστήσει η δική του λαλιά που τον εκφράζει. Μεταφυσώντας τα ρήματα ριζώνω και βλασταίνω στην κυριολεξία τους, με την έννοια μιας φυσικής λειτουργίας, που είναι αντίθετη με το τεχνητό ή το μηχανικό. Αν είναι φυτό, ένα ποίημα μας ενδιαφέρει όχι μόνο από τη μεριά του καρπού, αλλά και από τη μεριά της ρίζας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ
ΔΟΚΙΜΕΣ,
Β' ΤΟΜΟΣ (1948 - 1971)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΣΤΗΝ ΝΕΟΤΕΡΗ ποίηση, όπως και στη νεότερη μουσική, τα πολύ σαφή αυτά εξωτερικά γνωρίσματα (στροφές, ρίμα κ.τ.ό.) έχουν υποχωρήσει ή έχουν λείψει εντελώς (δεν ανήκουν άλλωστε στην ουσία του πράγματος), αλλά ένας βαθύτερος, εσωτερικός ρυθμός εξακολουθεί να υπάρχει, όσο τεθλασμένη και ακανόνιστη κι αν είναι η γραμμή που ακολουθεί. Αυτός ο ρυθμός είναι άλλωστε που ξεχωρίζει την ποίηση από την πρόζα και που, όπως και στην μουσική, μας συνεπαίρνει και μας παρασέρνει και σωματικά, και δεδομένου ότι η ποίηση δεν απευθύνεται μόνο στο λογικό αλλά και στο άλογο μέρος της ψυχής μας, μας ρίχνει σε μια έκσταση ("Όχι τις πειθώ τους ακροωμένους αλλά εις έκστασιν άγει το υπερφύσιν", που έλεγε και ο Πλάτωνας).

Πολλές ακόμη συγκρίσεις θα μπορούσαν να γίνουν ανάμεσα στην ποίηση και τη μουσική, που θα μ' έβγαζαν όμως τελείως απ' το θέμα μου. Εκείνο πάντως, που πρέπει να τονιστεί - και που συνιστά άλλωστε τη βασική διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές τέχνες - είναι ότι κι αν κάποια στην ποίηση ορισμένες φράσεις ηχούν/λειτουργούν σε μουσικές φράσεις, εντούτοις οι λέξεις δε χάνουν τελείως το νόημά τους ("οι λέξεις κρατούνε πάλι το νόημα τους - δεν απομένουν σαν ένα αδειανό κανάλι, ένα καθαρό και υλικό ηχητικό περιβλήμα", είναι τα λόγια του Σεφέρη). Αυτή είναι μια άποψη την οποία συμμερίζεται στο δοκίμιό του Η μουσική της ποίησης και ο Έλιοτ: «...Η μουσική της ποίησης δεν είναι κάτι που υπάρχει χωριστά από το νόημα. Διαφορετικά, θα μπορούσαμε να έχουμε ποίηση με μεγάλη μουσική ομορφιά αλλά χωρίς νόημα, και εγώ ουδέποτε συνάντησα τέτοια ποίηση».

ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΑΚΑΣ

Πρακτικά του Α' Συμποσίου Νεοελληνικής Ποίησης
Πανεπιστήμιο Πατρών, 3-5 Ιουλίου 1981
Β' ΤΟΜΟΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΝΩΣΗ

ΤΩΡΑ ΠΙΑ - αυτές τις μέρες έκλεισα τα πενήντα - ξέρω τι είμαι. Ξέρω ποιοι μπορεί να με παραδεχτούν και ποιοι να με αρνηθούν. Μ' ενδιαφέρουν οι πρώτοι, κι από τους δεύτερους οι καλύτεροί μου. Προσθέτω, χωρίς δισταγμό, πως εύχομαι να φανερωθούν καλύτεροι, έστω και αν πρόκειται να με σβήσουν από τη μνήμη των ανθρώπων. Δεν είναι το έργο μου που με ενδιαφέρει πριν απ' όλα: είναι το έργο, χωρίς κτητική αντωνυμία: αυτό πρέπει να ζήσει, έστω και αν οι προσωπικές μας συνεισφορές πρόκειται να αναλωθούν μέσα σ' αυτό.

Έχω απόλυτη συνείδηση ότι δε ζούμε στον καιρό που ο ποιητής μπορεί να πιστέψει ότι τον περιμένει η φήμη, αλλά στον καιρό της λησμονιάς. Αυτό δε με κάνει να έχω λιγότερη αφοσίωση στην πίστη μου: έχω περισσότερη. Συνάμα, με κάνει να υπομένω με μεγαλύτερη ψυχική γαλήνη τους ανεκδιήγητους "πνευματικούς" ανθρώπους της Αττικοβωιωτίας.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ,
ΔΟΚΙΜΕΣ, Α' ΤΟΜΟΣ (1936 -47)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

"ΕΚΕΙΝΟ ΠΟΥ ΈΧΟΥΜΕ να κάνουμε" - "είναι να φέρουμε την ποίηση στον κόσμο όπου ζει το ακροατήριο και όπου ξαναγυρίζει όταν αφήσει το θέατρο, όχι να μεταφέρουμε το ακροατήριο σε κάποιο κόσμο της φαντασίας, ολωσδιόλου διαφορετικό από το δικό του, έναν κόσμο έξω από την πραγματικότητα όπου η ποίηση είναι υποφερτή. Εκείνο που ελπίζω πως μπορεί να κατορθώσει μια γενιά δραματουργών, που θα είχε επωφεληθεί από τη δική μας πείρα, είναι να κάνει το ακροατήριο, τη στιγμή που νιώθει πως ακούει την ποίηση, να πει με τον εαυτό του: «Αλλά κι εγώ θα μπορούσα να μιλήσω έτσι». Τότε δε θα είμαστε πια μετατοπισμένοι σ' έναν τεχνητό κόσμο. "Απεναντίας ο δικός μας κόσμος, ο ρυπαρός, ο θλιβερός, ο καθημερινός θα έχει ξαφνικά φωτιστεί και μεταμορφωθεί".

T.S. ELIOT Poetry and Drama 1950
Μετάφραση: Γ. Σεφέρης
ΔΟΚΙΜΕΣ, Γ' ΤΟΜΟΣ (1932-71)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

... ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ της ποίησης σημασία έχει όχι μόνο αυτό που βλέπεις (διαβάζεις) γραμμένο αλλά και το άλλο που δεν βλέπεις γραμμένο. Αυτό που κάποτε ακούγεται σα δεύτερος ήχος στα ενδιάμεσα των συλλαβών και των λέξεων - δεν είναι η σιωπή, μη βιάζεσαι - είναι ο ήχος που αφήνουν οι λέξεις όταν οι συλλαβές κι οι λέξεις τρίβονται - τα κόκαλά τους τρίβονται - η μια με την άλλη. Καμιά φορά ακούς λέξεις ολάκερες πίσω από το πρώτο ηχητικό (ή εννοιολογικό) επίπεδο, που συμπληρώνουν ή αντιμάχονται τις πρώτες. Καμιά φορά - σπάνια - πίσω από ένα ποίημα ή στα ενδιάμεσα του ακούς καθαρά κάτι σαν ένα δεύτερο ποίημα - η αίσθηση είναι παράξενη, ταραξέσαι τότε. Κι αυτό φυσικά δεν είναι ο αντίλαλος του πρώτου ποιήματος. Είναι ένα άλλο ποίημα, με μια δική του συναρμογή συλλαβών και λέξεων, διαφορετικό απ' το πρώτο. Μια άλλη εμπειρία που έχω, είναι πως ο ήχος των λέξεων εγγράφεται, καθώς διαβάζεις το ποίημα, σ' έναν τοίχο, κατ' αρχήν άσπρο, που βρίσκεται σε λίγη απόσταση πίσω από τις λέξεις. Δε μιλώ για τον πιθανό ίσχυο που αφήνουν οι λέξεις. Μιλώ για τα μαύρα σημάδια του ήχου που εντυπώνονται στον τοίχο. Ο τοίχος είναι ακίνητος. Περιέργη εμπειρία, μοιάζει με όνειρο.

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΗ II,
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΜΗΣ

... Η ΤΕΧΝΗ είναι έργο του ανθρώπου. Είναι παράξενο πώς φέρνει κάποτε στο νου αυτή η φράση εικόνες από τη ζωή των φυτών: νερολούλουδα τεντώνοντας το κεφάλι πάνω σ' ένα κοτσάνι που πάει να σπάσει καθώς ανεβαίνουν τα νερά· δέντρα αμέριμνα μέσα στον αγέρα, ενώ η ρίζα προχωρεί τυφλή για να βρει τη βλέφα ή το βράχο· το ξύλο που γίνεται καράβι, τα καράβια που βουλιάζουν. Σκέψου την ιστορία του φυτού, έλεγε ο Σολωμός, ίσως για να διδάξει στους μελλούμενους ποιητές να μη σκέπτονται αφηρημένα.

Το έργο αυτό του ανθρώπου μακραίνει κάποτε αφάνταστα την πρόσκαιρη ζωή του. Οι γενεές φυτρώνουν και σωριάζονται σαν τα φύλλα, τα έθνη σβήνουν από το πρόσωπο της γης· η τέχνη μένει.

Γ.ΣΕΦΕΡΗΣ
ΔΟΚΙΜΕΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ (1936 - 47)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

... ΚΑΙ ΟΣΟ κι αν πιστεύω πως για τον ασκημένο φίλο της τέχνης, τέχνη δύσκολη δεν υπάρχει, αισθάνομαι και συμπαθώ την πικρία του ποιητή που βλέπει ότι έρχεται σε επαφή με πολύ μικρότερο κοινό παρά ένας ηθοποιός του ελαφρού θεάτρου. Δεν ισχυρίζομαι ακόμη ότι καμιά άλλη ποίηση, περισσότερο "ανοιχτή", δεν μπορεί να γίνει, λέω μόνο ότι δεν έγινε στην εποχή που ζούμε· και λέω ακόμη ότι πρώτα με ενδιαφέρει η συντήρηση της ποίησης, έστω κι αν είναι για τρεις μόνο ανθρώπους, και έπειτα η πλατύτερη επαφή της με τον κόσμο. Και θέλω να προσθέσω, αφού συνδιαλέγομαι πάνω στην "πολιτική" του πνευματικού ανθρώπου, ότι ο άνθρωπος αυτός πρέπει, με όλες του τις δυνάμεις, να βοηθήσει τον ποιητή που με τον τρόπο του - γιατί δεν έχει άλλον - κάνει το χρέος του, αν καθόλου νομίζει ότι "τα έργα που διαρκούν, αντί να αρέσουν από την πρώτη στιγμή, είναι απεναντίας δυσάρεστα" και ότι βαδίζει προς τη βαρβαρότητα μια χώρα όπου μαθαίνονται οι καλλιτεχνικές αναζητήσεις.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ
ΔΟΚΙΜΕΣ,
ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ (1936 - 47)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΤΙ ΝΑ 'ΝΙΩΣΑΝ άραγες οι άνθρωποι όταν πρωτοείπαν τον ουρανό "ουρανό" και τη θάλασσα "θάλασσα"; Να χύθηκε λίγο χρώμα γαλάζιο; Να σηκωθήκανε τα κύματα παφλάζοντας; Έχει σημασία αυτό. Συχνά συμβαίνει να πιστεύουμε ότι μια γυναίκα δε θα 'ταν ποτέ τόσο όμορφη αν το όνομά της ήταν διαφορετικό· μια αυταπάτη, βέβαια, που όμως τη γεννά η αγάπη και που γι' αυτό δεν είναι διόλου αμελητέα. Το σώμα επιδρά πάνω στο όνομα και το όνομα πάνω στο σώμα σύμφωνα με μια νομοτέλεια που μας διαφεύγει. Το ίδιο συμβαίνει στον ποιητή με τις λέξεις και την ανάμεσά τους έλεξ. Μην ξεχνούμε ότι δρασκελάει πτώματα επί πτωμάτων εωσότου αξιωθεί ένα ζωντανό βρέφος· ότι είναι γι' αυτό που αγωνίζεται μια ζωή ολόκληρη; για το βρέφος της φωνής της δικής του. Θεέ μου, τί δύσκολο!

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
ΕΝ ΔΕΥΚΩ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΜΠΑΙΝΟΝΤΑΣ Ο ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΑΙΩΝΑΣ στο τελευταίο του τέταρτο, αισθάνομαι άστεγος και περιττός. Όλα είναι κατελημμένα - ως και τ' άστρα. Οι άνθρωποι έχουν απαλλαγεί από κάθε παιδεία, όπως στην εποχή του Τσέγκις Χαν, και δεν ερωτεύονται ούτε κατ' ιδέαν. Πρωθυπουργοί συναλλάσσονται με προσωπίδοφόρους, ποικίλες ομάδες καταλαμβάνουν αεροπλάνα και συλλαμβάνουν ομήρους, ενώ οι κολεγιοπαιδες λύνουν εκπληκτικές εξισώσεις με μια εύκολια που είναι ν' απορείς: συν, πλην, διά, επί - άρα. Το μυστικό στη ζωή αυτή, φαίνεται, δεν είναι αν είσαι δούλος ή όχι: καθόλου. Είναι να οδηγείσαι με συνέπεια σε κάποιον "άρα" και να 'χεις έτοιμη την απάντηση. Πολύ ωραία. Μπροστά όμως σε μια φράση ποιητική, για ποιο λόγο αυτό το "άρα" στομώνει;

Το μυαλό μας κάνει μαιάνδρους απίθανους προκειμένου στο μέλλον να σταδιοδρομήσει στα εργαστήρια, στους ηλεκτρονικούς εγκεφάλους, οπουδήποτε εμφανίζεται όφελος χειροπιαστό. Προκειμένου όμως να καταλήξει σε μια συνειδητοποίηση του είναι παραμένει στην πρώτη του Δημοτικού. Γιατί;

Δικαίο βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει: άρα; Ήθδέν ο μαθητής - Ο ήλιος κυκλοδύωκτος, ως αράχνη, με εδύπλωνε: άρα; Κενό.

Το τρανζίστορ μας, να: αυτό ξέρουμε να το λύνουμε και να το επανασυνδέουμε στο άφε οβήσε.

Όλα γίνεται να τα λύσεις και να τα επανασυνδέσεις, εκτός από τα λόγια που έγραψε ο ποιητής.

Ο. ΕΛΙΤΗΣ
ΕΝ ΛΕΥΚΩ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΜΟΥ χρόνια είναι γεμάτα καλαμιές. Ξόδεψα πολύν άνεμο για να μεγαλώσω. Μόνον έτσι όμως έμαθα να ξεχωρίζω τους πιο ανεπαίσθητους συριγγμούς, ν' ακριβολογώ μες στα μυστήρια.

Μια γλώσσα όπως η ελληνική όπου άλλο πράγμα είναι η αγάπη και άλλο πράγμα ο έρωτας: άλλο η επιθυμία και άλλο η λαχτάρα: άλλο η πίκρα και άλλο το μαράζι: άλλο τα σπλάχνα κι άλλο τα σωθικά. Με καθαρούς τόνους, θέλω να πω, που - αλίμονο - τους αντιλαμβάνονται ολοένα λιγότερο αυτοί που ολοένα περισσότερο απομακρύνονται από το νόημα ενός ουράνιου σώματος που το φως του είναι ο αφομοιωμένος μας μόχθος, έτσι καθώς δεν παύει να επαναστρέφεται κάθε μέρα όλος θάμβος για να μας ανταμείψει.

Θέλουμε δεν θέλουμε, αποτελούμε το υλικό μαζί και το όργανο μιας αέναης ανταλλαγής ανάμεσα σ' αυτό που μας συντηρεί και σ' αυτό που του δίνουμε για να μας συντηρεί: το μαύρο, που δίνουμε για να μας αποδοθεί λευκό, το θνησιμαίο, αειζωο.

Και χρωστάμε στη διάρκεια μιας λάμψης την πιθανή ευτυχία μας.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΑΥΤΙΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ, "Η ΠΟΙΗΣΗ είναι η υπέρτατη μορφή της συγκινησιακής χρήσης της γλώσσας", και ο ποιητής μπορεί να μην έχει άλλη αρετή, αλλά δεν μπορεί να είναι ποιητής αν δεν είναι ο μέγας τεχνίτης της γλώσσας αυτής, που είναι η πιο παλιά, εκείνη που βυθίζεται βαθιά στις ρίζες της καταγωγής του ανθρώπου. Πρέπει τουλάχιστο να έχει αυτό που λέει ο Έλιοτ, την "ακουστική φαντασία". "Αυτό που ονομάζω ακουστική φαντασία γράφει: "είναι μια αίσθηση για τη συλλαβή και το ρυθμό, που εισδύει πολύ βαθύτερα από τα συνειδητά επίπεδα της σκέψης και της αίσθησης, και ενδυναμώνει κάθε λέξη: βυθίζεται ως το πιο πρωτόγονο και το πιο λησμονημένο, γυρίζει στην πρώτη πηγή και φέρνει πίσω κάτι, αναζητά την αρχή και το τέλος: λειτουργεί σύμφωνα με νοήματα, ασφαλώς, ή δεν παραμερίζει τα νοήματα με τη συνηθισμένη τους σημασία, και συγχωνεύει το παλιό, το σβησμένο και το αγοραίο, το κοινότοπο και το νέο και το εκπληκτικό, την πιο παμπάλαιη και την πιο πολιτισμένη νοοτροπία."

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ
ΔΟΚΙΜΕΣ,
ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ (1936 - 47)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

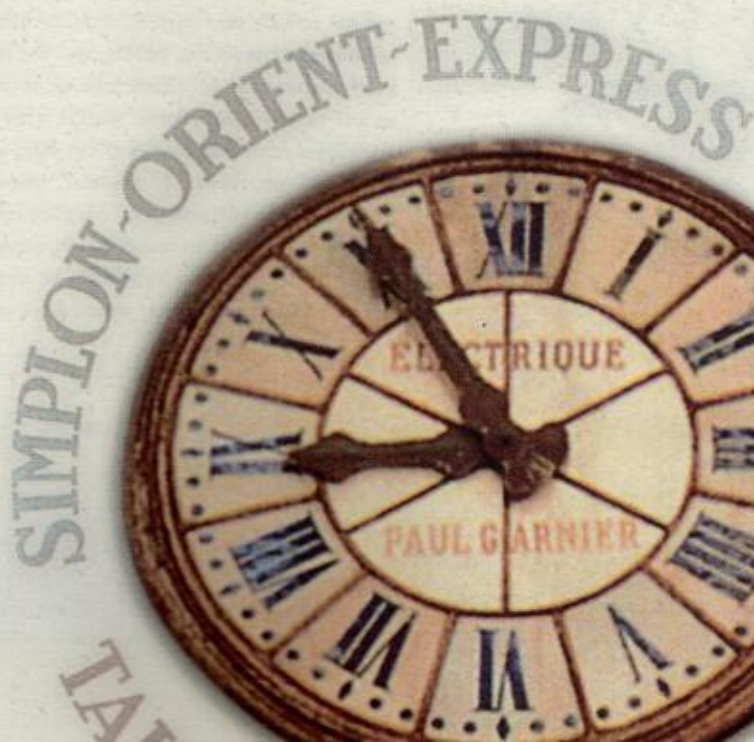

... Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ο άνθρωπος, η θέλησα... Για κοιτάξετε πόσο θαυμάσιο πράγμα είναι να λογαριάζει κανείς πως, από την εποχή που μίλησε ο Όμηρος ως τα σήμερα, μιλούμε, ανασαίνουμε, και τραγουδούμε με την ίδια γλώσσα. Κι αυτό δε σταμάτησε ποτέ, είτε σκεφτούμε την Κλυταμνήστρα που μιλά στον Αγαμέμνονα, είτε την Καινή Διαθήκη, είτε τους ύμνους του Ρωμανού και τον Διγενή Ακρίτα, είτε το Κρητικό Θέατρο και τον Ερωτόκριτο, είτε το δημοτικό τραγούδι. Και όλοι αυτοί, οι μεγάλοι και οι μικροί, που σκέφτηκαν, μίλησαν, μέτρησαν ελογηκικά, δεν πρέπει να νομίζετε πως είναι σαν ένας δρόμος, μια σειρά ιστορική, που χάνεται στη νύχτα των περασμένων και βρίσκεται έξω από σας. Πρέπει να σκεφτείτε πως όλα αυτά βρίσκονται μέσα σας, τώρα, βρίσκονται μέσα σας όλα μαζί, πως είναι το μεδούλι των κοκάλων σας, και πως θα τα βρείτε αν σκάψετε αρκετά βαθιά τον εαυτό σας. Αλλά για να κάνετε αυτή τη δουλειά, για να επιδοθείτε σ' αυτή την εσωτερική προσήλωση, θα σας βοηθήσουν οι άνθρωποι του καιρού σας, που με τον καλύτερο τρόπο μπόρεσαν να εκφραστούν στην ελληνική γλώσσα. Γι' αυτό, καθώς πιστεύω, η σύγχρονή μας λογοτεχνία είναι απαραίτητη για να καταλάβουμε, όχι μόνο την αρχαία λογοτεχνία, αλλά και όλη την ελληνική παράδοση. Πόσες ερμηνείες για τη λιτότητα της αρχαίας τέχνης δεν θα ήταν περιττές λ.χ. αν μπορούσαμε να νιώσουμε καλά την τέχνη ενός δημοτικού τραγουδιού;

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ
ΔΟΚΙΜΕΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ (1936 - 47)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

Η ΠΟΙΗΣΗ δεν εκφράζει αλήθειες με την επιστημονική σημασία της λέξης, ούτε ανακαλύπτει φιλοσοφίες και κοσμοθεωρίες, χρησιμοποιεί την επιστήμη και τη φιλοσοφία των άλλων, αν της χρειάζονται. Η ποίηση δεν είναι για προσωπικές εξομολογήσεις, κι αν τις κάνει, δεν είναι αυτές που τη σώζουν. Δεν προσπαθεί να εκφράσει την προσωπικότητα των ποιητών, μάλλον προσπαθεί να την καταργήσει, όπως έγραφε ο Έλιοτ. Αλλά κάνοντας αυτό, εκφράζει μιαν άλλη προσωπικότητα, που ανήκει σε όλους: όπως χάσει τη ζωή του θα την έβρει, λέει το Ευαγγέλιο. Έτσι, ας μη γυρεύουμε από τον ποιητή, για να τον αισθανούμε, τα μικρά καθημερινά της ζωής του που νομίζουμε ότι εκφράζει. Τα μικρά αυτά περιστατικά, αν έγιναν ποίηση, είναι περιστατικά δικά σας και δικά μου και εκείνων που έφυγαν και εκείνων που θα 'ρθουν ύστερα από μας. Αν δεν ήταν έτσι, ποίηση δε θα υπήρχε. Μπορείτε να κάμτε μόνοι σας το πείραμα. Διαβάστε μια ραφωδιά του Ομήρου και κοιτάχτε αν, στα σημεία που σας συγκινούν, αυτό που αισθανόσαστε είναι απλά και μόνο μια αρχαιολογική αναδρομή, ή μήπως είναι ένα συναίσθημα θρημμένο από όλη την ανθρώπινη πείρα που μεσολάβησε από την παλιά εκείνη εποχή ως τη σημερινή στιγμή σας.

Γ. ΣΕΦΕΡΗΣ
ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ 1945 - 1951
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΕΡΗΣ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ

Τί άλλο να θέλει το ποίημα
παρά να περάσεις την κλωστή στη βελόνα
- κι αλήθεια τη νύχτα γυμνάζει κλωστές το δωμάτιο -
ακόμα κι ο Όμηρος τα κατάφερε, σκέφτομαι:
αλλά πού βελόνα να τρυπήσω τη νύστα στον κρόταφο....

ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1975- 1996

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΚΛΕΙΤΟΣ ΚΥΡΟΥ

Η ΦΩΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο ποιητής θα γονατίσει τρυφερός
θα σκαλίσει το χώμα
θα την πάρει στη παλάμη του
Να τη φυτέψει στη γλάστρα
Την άνοιξη θ' ανθίσουν πολλές μικρές φωνές.

ΕΝ ΟΛΩ

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ 1943 - 1997

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΙΓΡΑ

ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Από τη στάση μου προς τη ζωή
βγαίνουν τα ποιήματά μου.

Μόλις υπάρξουν
τα ποιήματά μου
μια στάση μου επιβάλλουν
αντίκρου στη ζωή.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ Ι (1943- 1953)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΝ

ΤΑΣΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

ΑΝΤΙΟ

Κάποτε μια νύχτα θ' ανοίξω τα μεγάλα κλειδιά των τρένων για να περάσουν οι παλιές μέρες οι κλειδούχοι θα 'χουν πεθάνει, στις ράγες θα φυτρώνουν μαργαρίτες απ' τα παιδικά μας πρωινά κανείς δεν έμαθε ποτέ πώς έζησα, κουρασμένος από τόσους χειμώνες τόσα τρένα που δε σταμάτησαν πουθενά, τόσα λόγια που δεν ειπώθηκαν, οι σάλπιγγες βράχλιασαν, τις θάψαμε στο χιόνι πού είμαι; γιατί δεν παίρνω απάντηση στα γράμματά μου; κι αν νικηθήκαμε δεν ήταν απ' την τύχη ή τις αντιξοότητες, αλλά απ' αυτό το πάθος μας για κάτι πιο μακρινό κι ο αγέρας που κλείνει απότομα τις πόρτες και μένουμε πάντοτε έξω όπως απόψε σε τούτο το έρημο τοπίο που παίζω την τυφλόμουγα με τους νεκρούς μου φίλους.

Όλα τελειώνουν κάποτε. Λοιπόν, αντίο! Τα πιο ωραία ποιήματα δε θα γραφτούν ποτέ...

«ΒΙΟΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΠΟΧΗ»
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΓΑΕΙΔΕΥΟΥΝ

ΒΥΡΩΝ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ

Ο ΣΤΑΘΜΟΣ

Πρὲς ἡ σιωπὴ πατούσε το χῶμα που 'σκαφαν τα μάτια
μα κανένα φως δεν ἔβγαινε ἀπ' αὐτοῦ
καὶ μόνο οἱ φοβερὲς ρωγιμὲς χαραγμένες στὴ ράχη τῆς γῆς
ἀπὸ ἀνθρώπους που προσπαθοῦν νὰ σχεδιάσουν
μια μοίρα
ἀνάσαιναν ἀδιάκοπα σε ξερὲς ἡμερομηνίες καὶ μισο-
γκρεμισμένα ονόματα.

Καμμιά φωνὴ δεν φεύγει πέρα ἀπ' τὴν ἠχώ τῆς
καμμιά λύπη δε δίνει τὴ θέση τῆς σ' ἄλλη
ὅλα κρατοῦν ἓνα μικρὸ διάστημα –παρηγοριάς τῆς ἐπι-
στροφῆς–
μα αὐτὸς ὁ ρημαγμένος σταθμὸς –κομμένα τα σύρματα,
κομμένες οἱ φωνές...–
δε με πλανεῦει πια γι' ἀλλοῦ
για μιαν ἀναπνοὴ μακρύτερα.

Μόνος καὶ ἄλλος κανεὶς ἐδῶ
μα το μέτωπο κολλημένο στὶς ράγες νὰ λογαριάζω
μα σάπια βαγόνια
ἐδῶ καὶ ὄχι ἀλλοῦ, καμμιά ὑπεκρυφὴ γι' ἀλλοῦ
μα τρένα ὅλα φευγάτα
μα οἱ μέρες μας ἀτέλειωτες...

Ὅλα σιγά σιγά θα με γνωρίσουν
ὅλα θα μάθουν ποια εἶναι ἡ μοναξιά μου
καὶ μόνο ὁ θάνατος, θαρρώντας πως παρακοιμήθηκα,
καρὶς θα νὰ 'ρθεῖ μ' ἓνα πέλαγος πουλιὰ
ὅπως ἄλλες φορὲς ἡ μάνα μου
μα με ξυπνήσει...

ΨΥΧΟΣΤΑΣΙΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ (1949-1976)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΥΦΙΛΟΝ

ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΔΟΥΡΗ

ΕΝΑ ΒΡΑΔΥ ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ

Τι θλιβερό πράμα ὁ Σταθμὸς,
που μόλις νάχη φύγει το τραῖνο.
Οὔτε στιγμή, μόλις που ἐδῶ
στὶς ράγες του βαριά σταματημένο
καὶ πηγαινόχρονταν γοργά,
ἀνίδεα γελώντας ταξιδιῶτες.
Κι ὅσοι που μέινανε κι αὐτοὶ
δεν ἔχουνε τὴν ὄψη τους σαν τότες.
Ἡ ἄδεια θέση κι ἡ σιωπὴ
μέσ' στο Σταθμὸ που τούφουγε το τραῖνο.
Κι αὐτοὶ που μέινανε σκορποῦν
κι ἔχουν το βῆμα το ἀποφασισμένο
ὅσων τὴ μοίρα ἀκολουθοῦν.
Κάθε φορά τους φεύγει κι ἀπὸ κάτι
καὶ κείνοι μένουν στο Σταθμὸ
λυγίζοντας το θολωμένο μάτι.
Στρέφουν στα ἴδια θαρρετοὶ
δῆθεν κι ἡ πλάτη τους κυρτώνει πίσω.

ΑΠΑΝΤΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΛΑ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΙΣ ΡΑΓΕΣ...

Κάτω ἀπ' τὶς ράγες του τραῖνου
Κάτω ἀπὸ τὶς γραμμὲς του βιβλίου
Κάτω ἀπὸ τα βῆματα των στρατιωτῶν

Ὅταν ὅλα περάσουν – πάντα σε περιμένω.

Πέρασαν ἀπὸ τότε πολλὰ τραῖνα
Κι ἄλλα πολλὰ βιβλία θα διαβαστοῦν
Κι ἄλλοι στρατιῶτες το ἴδιο θα πεθάνουν.

Κάτω ἀπὸ κάθε τι που σου σκεπάζει τὴ ζωὴ
Ὅταν ὅλα περάσουν –
Σε περιμένω.

ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (1941-1971)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΗΡΗ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΙΝΩΝ, ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

του Κλιβ Λαμίνγκ

ΈΤΣΙ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΟΝΟΜΑΣΤΕΙ ΜΟΝΟ ΤΟ Οριάν Εξπρές, το ονειρικό τρένο, του οποίου η ξύλινη και φάνα επένδυση προστάτευσε τον ύπνο των εκλεκτών αυτού του κόσμου. Αυτοκράτορες στο απόγειο της δόξας τους, εξόριστοι πρίγκιπες, άγγλοι τραπεζίτες και βούλγαροι κατάσκοποι, κοσμικοί των παρισινών και βερολινέζικων σαλονιών, κυρίες των παλατιών της Μεσογείου, στρατηγγοί χωρίς στρατό που διαπληκτίζονται για τις βαλκανικές μειονότητες, αδιάσταχοι τυχοδιώκτες που πηγαίνουν ν' αγοράσουν κανόνια από αυστριακούς αρχιδούκες και να τα πουλήσουν σε επαναστατημένους αρμένιους χωρικούς, άξεστοι αμερικανοί εκατομμυριούχοι, ρώσοι μεγάλοι δούκες, θαυμαστές της γαλλικής φινέτσας, όλοι υπήρξαν επιβάτες αυτού του τρένου, το οποίο στην πραγματικότητα δεν ήταν εξπρές και δεν πήγαινε ακριβώς στην Ανατολή [...]

Είναι ν' αναρωτιέται κανείς, αν στ' αλήθεια υπήρξε αυτό το τρένο έξω από τη φαντασία των ποιητών και των διαφημιστικών εταιρειών. Ωστόσο, στις 4 Οκτωβρίου 1883, σε μια από τις αποβάθρες του σταθμού «Ντέ λ' Εστ» που ακόμα ονομαζόταν σταθμός «Ντέ Στρασμπούρ», ένα τρένο είναι έτοιμο ν' αναχωρήσει για τη «Stamboul» – τουλάχιστον έτσι αναφέρει στις σημειώσεις του τον προορισμό ο συγγραφέας Εντμόν Αμπουί, που είναι ένας από τους προσκεκλημένους του πολυτελούς τρένου. Μαζί με τον συγκεκριμένο συγγραφέα ταξιδεύουν γάλλοι υπουργοί, βέλγοι και αυστριακοί διπλωμάτες, αλλά και επίλεκτοι και φημισμένοι δημοσιογράφοι. Η Εταιρεία έκανε τα πάντα για να δοθεί η μέγιστη λάμψη και δημοσιότητα στο γεγονός [...]

*Η Μπελ-επόχ του Οριάν Εξπρές ή Παρίσι-Κωνσταντινούπολη
σε 67 ώρες και 46 λεπτά*

ΧΡΥΣΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΟΡΙΑΝ ΕΞΠΡΕΣ ΥΠΗΡΞΕ ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ η περίοδος πριν το 1914. Ένας κόσμος ακόμη σταθερός, όπου οι πλούσιοι χορεύουν βαλς κάτω από τις ανταύγειες των κρυστάλλων, δίχως να υποφιάζονται, ούτε στιγμή, πως όλα θα μπορούσαν να σταματήσουν και να πάψει η μουσική. Αυτός ο κόσμος του μεταξιού και των αρωμάτων, του γκολφ και των καζίνο, των πύργων και των κυνηγιών, των βιβλιοθηκών από ακαζού και των αυτοκινήτων, αγνοεί ότι υπάρχουν και τα τρένα των προαστείων, που ξεκινούν χαράματα από βρώμικους και ημιφωτισμένους σταθμούς, μεταφέροντας στους σκληρούς ξύλινους πάγκους τους εκατομμύρια εργατών, οι οποίοι εξοντωμένοι κοιμούνται πηγαίνοντας στη δουλειά. Ο πυροβολισμός του Σαράγιεβο θα τους ρίξει στα χαρακώματα με τα ίδια εκείνα τρένα, που όμως θα έχουν αλλάξει τα συνθησιμένα τους δρομολόγια. Αυτοί οι εργάτες θα γνωρίσουν κι άλλους εργάτες, αλλά και χωρικούς και δασκάλους και θα έχουν όλο τον καιρό –στη διάρκεια τεσσάρων ατελείωτων ετών– να γεμίσουν το κεφάλι

τους με κακές ιδέες και να επιστρέφουν από τον πόλεμο επικίνδυνα αλλαγμένοι, οραματιστές μιας νέας κοινωνίας, ενός καινούριου κόσμου.

Αλλά τι σημασία έχει; Αυτό το ζοφερό μέλλον είναι ακόμη μερικά χρόνια μακριά και κανείς ανάμεσα στους επιβάτες του Οριάν Εξπρές των αρχών του αιώνα, δεν υποψιάζεται ότι το όνειρο τελειώνει, αφού μπορούσε κανείς ν' αφήσει το σταθμό «ντε λ' Έστ» στις 6 και 25 το απόγευμα (δεν είχε ακόμα εφευρεθεί το λιγότερο ποιητικό, αλλά περισσότερο αποτελεσματικό 18 και 25) με προορισμό την Κωνσταντινούπολη, έχοντας φτάσει μ' ένα από τα πρώτα αυτοκίνητα ταξί της πρωτεύουσας στο σταθμό, που κατακλύζεται από ένα στρατό αχθοφόρων πρόθυμων και εξυπηρετικών. [...]

Λίγο μετά την αναχώρηση, μπορεί κανείς να δειπνήσει. Το να φτάσεις στο ρεστوران δεν είναι δύσκολο. Το τραίνο δεν έχει πάνω από τρία-τέσσερα βαγόνια, εκτός από τις σκευοφόρους· οι διάδρομοι είναι φαρδείς και επιτρέπουν τις φιλόφρονες διασταυρώσεις, που ακολουθούνται από άνετες κινήσεις, συνοδευόμενες από «συγγνώμη» σε όλες τις γλώσσες, καθώς είναι δεδομένη η διεθνής και κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα.

Το πρωί ξυπνάς στη Γερμανία και γεύεσαι το πρωινό, με τα γαλλικά κρουασάν και τη βελγική σοκολάτα, ρίχνοντας μια ματιά στα σκιερά και μυστηριώδη τευτονικά δάση. Το πρόγευμα είναι μια μεγάλης διάρκειας ιεροτελεστία. Ακόμα και οι Γάλλοι –φημισμένοι καλοφαγάδες– εντυπωσιάζονται από την ποιότητα του μενού και σχεδόν ξεχνούν ότι διασχίζουν εχθρικό τοπίο. [...]

Ο κόσμος του τραίνου είναι ένας κόσμος επιτυχημένων επιχειρηματιών, υπεροπτικών διπλωματών, χάρις τόσο στην προσωπική τους περιουσία, όσο και στα κρατικά μυστικά που κουβαλούν στο χαρτοφύλακά τους – άνθρωποι που βιάζονται να φτάσουν στον προορισμό τους· γι' αυτούς η πολυτέλεια του τραίνου είναι μόνο για να περάσει ο χρόνος ευχάριστα. [...] Κι αυτός ο κόσμος διαπλέκεται με πρίγκιπες και βασιλείς· παρατηρεί κανείς περισσότερο τις λίγες επιβάτιδες του τραίνου – εξ ου και ο μύθος που δημιουργήθηκε γι' αυτές – οι οποίες αναγκαστικά καθίστανται ωραίες, μυστηριώδεις, κατάσκοποι, τυχοδιώκτριες, σχεδόν Μάτα Χάρι. [...]

Το Οριάν φτάνει στη Βιέννη το βράδυ στις 8 και 13 ακριβώς. Ανάμεσα στους νέους επιβάτες βρίσκονται οι Βρετανοί, που έχουν έρθει με το εξπρές Οστάνδη-Βιέννη και με το κατευθείαν βαγόνι Καλαί-Βιέννη. [...]

Προχωρημένη νύχτα, το τραίνο σταματά στη Βουδαπέστη, στις 2 και 10 τα χαράματα. Η αυστρουγγρική ειρήνη βασιλεύει στην Ευρώπη και κάνει την πόλη μια ήρεμη επαρχία, που δεν την αγγίζουν οι αντίπαλες επιρροές Αυστριακών και Ρώσων στα Βαλκάνια ή οι αντιδράσεις των σλαβικών και γερμανικών μειονοτήτων, που αρχίζουν να τραντάζουν την τεράστια αυτοκρατορία.

Στις 9 και 09 στο Βελιγράδι, πρωτεύουσα του σερβικού βασιλείου. Η άφιξη είναι ακριβής, εφόσον η διάβαση των συνόρων είναι σύντομη. Όμως οι οπλισμένοι στρατιώτες υπογραμμίζουν την αυξανόμενη ένταση μεταξύ Βελιγραδίου και Βιέννης. Το τραίνο μένει για ώρα στην αποβάθρα κι ενώ οι σέρβοι τελωνειακοί εξετάζουν καχύποπτα τα διαβατήρια των επιβατών, τα οποία επι-

δεικνύουν οι υπεύθυνοι των βαγκόν λι, οι στρατιώτες επιτηρούν το τραίνο. [...] Ακολουθεί η διάβαση της Σερβίας στη διάρκεια της μέρας και η είσοδος στη Βουλγαρία, χώρα ιδιαίτερος ταραγμένη πολιτικά. Οι ταξιδιώτες αναρωτιούνται αν βρίσκονται πράγματι στην Ανατολική Ρωμυλία ή αν ο πρίγκιπας του Σαξοβούργου, που ονειρεύεται να γίνει τσάρος των Βουλγάρων, έχει ήδη δημιουργήσει το βασίλειό του συγκολλώντας ό,τι είχε διαμελιστεί με τη συνθήκη του Βερολίνου ή του Αγίου Στεφάνου.

Το βραδυνό σερβίρεται μετά την αναχώρηση από τη Σόφια, στις 9 και 03 και το τραίνο κυλά ήρεμα στις βουλγαρικές γραμμές, τις χαμένες – το χειμώνα – μέσα στις βαλκανικές χιονοθύελλες. Καμιά φορά, το χιόνι ακινητοποιεί το συρμό και το προσωπικό με τους μηχανοδηγούς αναζητούν βοήθεια σε γειτονικά χωριά που οι κάτοικοί τους έκπληκτοι, καβάλα σ' έναν γάιδαρο έρχονται να θαυμάσουν το ωραιότερο τραίνο του κόσμου. Το βλέπουν να έχει σταματήσει δίπλα σ' ένα χοιροστάσιο, απ' όπου ακούγονται οι φωνές των ζώων. Φωνές που διαπερνούν την ήρεμη χιονισμένη νύχτα, μπαίνουν απ' τα παράθυρα και τις βαρειές κουρτίνες διακόπτοντας τον ύπνο της κόρης του Λιστ, της Κόζιμα Βάγκνερ, κόρης και συζύγου μουσικών, που άλλους ήχους συνήθιζε ν' ακούει.

Κατόπιν, μέσα στη νύχτα – το Οριάν προτιμούσε τα σκοτεινά, μυστηριώδη συνοριακά φυλάκια – το πέραςμα στην Οθωμανική αυτοκρατορία, της οποίας ο Σουλτάνος Αβδούλ Χαμίτ Β επιδίδεται σε σφαγές ενοχλητικών μειονοτήτων και συγχρόνως προσπαθεί να συγκρατήσει την ανανεωτική επανάσταση των νεοτούρκων. Οι καχύποπτοι τελωνειακοί, οι στρατιώτες και οι συνοριακοί χωροφύλακες σχηματίζουν μια νυχτερινή ομάδα υποδοχής που μόνο με την ικανότητα του προσωπικού αντιμετωπίζεται.

Είναι δύσκολο να καταλάβει ο τούρκος τελωνειακός ότι δεν πρέπει να αναστατώνει το κρεβάτι ενός βρετανού αριστοκράτη, τουλάχιστον όχι μέσα στα μαύρα μεσάνυχτα.

Επιτέλους, η Κωνσταντινούπολη στις 4 και 00 τα ξημερώματα, σύμφωνα με το δρομολόγιο. Τα δύο μηδενικά που υποδηλώνουν τα λεπτά, δίνουν μια ακρίβεια χαριτωμένη όσο και ρομαντική.

Η τελευταία νύχτα της διαδρομής είναι και η πιο δύσκολη. Εκτροχιασμοί πάνω σε μονές γραμμές, επιθέσεις ληστών που απαιτούν λύτρα, χιονοστιβάδες... [...]

Οι ταξιδιώτες, μετά την άφιξη του τραίνου μεταφέρονται στο ξενοδοχείο Πέραν Παλλάς, που η εταιρεία η ίδια κατασκεύασε. Η περιπέτεια των 3.186 χιλ. τελειώνει. Κράτησε σχεδόν 3 μέρες. Οι ταξιδιώτες αφήνουν με κάποια λύπη την πολυτέλεια του μικρού τους διαμερίσματος και δίνουν φιλοδώρημα στο προσωπικό, που αμέσως σηκώνει τις δερμάτινες βαλίτσες. Κοιτάζουν το Βόσπορο κατευθύνοντας το βλέμμα τους στην Ασία.

(Αποσπάσματα)

Απόδοση για το «ΔΕΝΤΡΟ»: ΦΛΩΡΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Τεύχος 73-74, Χριστούγεννα 1992.

ΤΑ ΤΡΑΙΝΑ: ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΛΑΣΠΩΜΕΝΑ ΠΟΔΙΑ

της Καίης Τσιτσέλη

ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΥΠΕΡΗΧΗΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ, το τρένο αποκτά μια ρομαντική αίγλη. Είναι άραγε το ρετρό στοιχείο; Το τρένο ήταν ένα από τα κυριότερα μεταφορικά μέσα του 19ου αιώνα – ενός κόσμου που χάθηκε. Τον 20ό αιώνα, μια καινούργια τέχνη, ο κινηματογράφος, επισφράγισε αυτή τη γοητεία. Ο άνθρωπος που έβλεπε τα τρένα να περνούν του Χράμπαλ, τα τρένα της Άγκαθα Κρίστι, του Χίτσκοκ, το τρένο της περιπέτειας του Φίλεας Φόγκ, το τρένο του χαμένου έρωτα στη *Σύντομη Συνάντηση*, το τρένο του θανάτου στην *Άννα Καρένινα*, υπάρχουν αναρίθμητα παραδείγματα. Ακόμα και σε μοντέρνα τραγούδια, όπως η θρυλική *Λώρα*: φευγαλέα οπτασία «ένα πρόσωπο σε ένα τρένο που περνάει», λέει το τραγούδι. Πάντα αυτό το στοιχείο του φευγαλέου, του χαμένου.

Ποιος δεν ανατρίχιασε ακούγοντας το μακρινό, μακρόσυρτο, σφύριγμα ενός τρένου μέσα στη νύχτα; Είναι ένας ήχος που εμπεριέχει όλη τη θλίψη της αναχώρησης ή μιας άλλης γειτονικής έννοιας που μοιάζει ετυμολογικά με την «αναχώρηση» – του χωρισμού.

Μέσα στο τρένο, σε συνοδεύει ένας άλλος αδιάκοπος ήχος: ο ήχος των τροχών πάνω στις ράγες, ρυθμικός, πάντα ίδιος, ώσπου εγκαθίσταται μέσα στο σώμα και το μυαλό σου: κάποια φράση ή κάποιο όνομα αγκιστρώνεται στο ρυθμό του τρένου και σε καταλαμβάνει σαν έμμονη ιδέα. Παρατεταμένος αποχαιρετισμός.

Και το πλοίο, βέβαια, έχει μια ρομαντική γοητεία: σύμβολο αναχώρησης κι αυτό, όμως με μια νότα αισιοδοξίας, ξεκινήματος. Σε άλλους τόπους, σε άλλα μέρη *E la nave va...* Ακόμα και τα μαρτυρικά πλοία των μεταναστών: κοιτάζουν μπροστά, στην καινούρια χώρα, στο έστω και αβέβαιο μέλλον. Το τρένο κοιτάζει πίσω: εγκαταλείπει στο διάβα του τηλεγραφόξυλα, ανθρώπια, σπίτια, πόλεις. Κοιτάζει από το παράθυρο και βλέπεις το τοπίο να γλιστράει προς τα πίσω, να χάνεται,

μια συνεχής απώλεια. Ίσως να είναι αυτό που φορτίζει το σφύριγμα του τρένου με θλίψη. Στο πλοίο η θάλασσα είναι πάντα εκεί, μιά σταθερή παρουσία, αμετάβλητη μέσα στην εναλλαγή των κυμάτων της.

Οι σιδηροδρομικοί σταθμοί: οι μεγάλοι πρωτεύουσιάνικοι σταθμοί, που αντηχούν σαν χοάνες, θαμποί από ατμούς, γκριζοί και χειμωνιάτικοι, όσο και να λάμπει ο ήλιος έξω. Οι μικροί, επαρχιακοί σταθμοί, απομονωμένα φυλάκια μέσα σε μιαν ερημιά, όπου αμφιβάλλεις αν θα σταματήσει ποτέ κάποιο τρένο. Δύο κόκκινα φώτα, σαν ξάγρυπνα μάτια, τοποθετημένα χαμηλά στο τελευταίο βαγόνι, απομακρύνονται μέσα στη νύχτα. Ο επαρχιώτικος σταθμός μένει εντελώς άδειος. Τρένα του Αγγελόπουλου. Ίδου, ο κινηματογράφος προβάλλει ξανά, διαμορφώνει τις εικόνες. Προεκτάσεις, εποικοδομήματα που τρέφουν το ρομαντισμό.

Τα τούνελ: η βίαιη διακοπή στη ροή του τοπίου, το ξαφνικό βύθισμα στο τίποτα – σαν να τυφλώνεσαι, όσο και να προσπαθούν τα αναίμικα φώτα να παλέψουν με το σκοτάδι. Ο ρυθμικός ήχος του τρένου γίνεται εκκωφαντικό σφυροκόπημα μέσα στο στενό χώρο του τούνελ. Όχι πια θλίψη, αλλά ένας ακαθόριστος φόβος. Που πάμε έτσι ακάθεκτοι μέσα στο έρεβος; Καιρός να προσγειωθούμε. Υπάρχουν και τα τρένα του Άουσβιτς.

Κι αυτά, όμως, άμα το καλοσκεφτούμε, τα γνωρίσαμε, οι περισσότεροι από μας, από φωτογραφίες, από την τηλεόραση, από τον κινηματογράφο. Ψάχνω στο μνημονικό μου να βρω μια εικόνα τρένου βιωμένη, άθικτη από το άγγιγμα του κινηματογράφου.

«ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ»

Τεύχος 73-74

Χριστούγεννα 1992.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

του Νίκου Δήμου

ΤΑ ΤΡΑΙΝΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΕΚΕΙΝΗΣ ΕΙΧΑΝ ΡΥΘΜΟ σαν μουσικές και μέτρο – σαν ποιήματα. Βασικό σχήμα το επαναλαμβανόμενο ντάκα-ντουκ, αλλά σε πόσες μετρικές παραλλαγές! Πότε ιαμβοί, πότε ανάπαιστοι, πότε τροχαιοί, ανάλογα με τους τονισμούς που έδιναν τα διάκενα των σιδηροτροχιών. Ντακαταντούκ-ντουκ ή ντάκατα-ντάκατα ντουκ.

Ο ρυθμός πάλι άλλαζε με την ταχύτητα: largo στον ανήφορο, andante στο ίσιωμα, allegro στον κατήφορο. Ντακ-ντακ-ντακ η γρήγορη κατάβαση από τον Δομοκό στον Θεσσαλικό κάμπο.

Όλα αυτά, βέβαια, ίσχυαν στην Ελλάδα και την Γιουγκοσλαβία – μόλις περνούσες τα σύνορα (Klagenfurt, Villach), οι γραμμές γίνονταν μεταξένιες. Ούτε μέτρο πια ούτε ρυθμός ούτε ντακ ούτε ντουκ. Το τραίνο έφευγε αθόρυβο, γρήγορο, άοσμο. Κάρβουνο τέλος. Ηλεκτρισμός συν ταχύτητα ίσον Ευρώπη.

Ναι, η πρώτη μου αίσθηση της Ευρώπης, μετά από σαράντα πέντε ώρες σιδερένιους ρυθμούς και μουτζουρωμένη όψη, ήταν αυτό το ομαλό και λείο γλίστρημα στον πολιτισμό. Ολίσθημα; (Κάτι τέτοια με έκαναν ευρωπαϊστή).

«ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ»

Τεύχος 73-74

Χριστούγεννα 1992.

ΔΕΣΠΩ ΒΑΡΟΥΔΑΚΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1978. Είναι αριστούχος απόφοιτος Εθνικού Ωδείου. Σπούδασε κλασική κιθάρα με τον Νίκο Πεπέρη και θεωρητικά με τον Ανδρέα Αργυρού.

Είναι τελειόφοιτη του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και παράλληλα συνεχίζει τις σπουδές της στην κιθάρα με τον Γιάννη Ηλιόπουλο. Από το 1995 συμμετέχει σε μουσικά σύνολα ποικίλου ρεπερτορίου, παραστάσεις, σεμινάρια, φεστιβάλ κιθάρας και μαντολίνου. Παρακολούθησε επίσης, μαθήματα κλασικού τραγουδιού με τον Φ. Βουτσίνο (1996-98) και με τη Β. Στογιαννίδου. Από το 1998 είναι μέλος του Συνόλου Νυκτών Εγχόρδων Αθηνών.

Ακόμη, γράφει μουσική, τραγουδά, παίζει κιθάρα και μαντολίνο στους Μικρούς Νυχτερινούς Μουσικούς.

ΓΑΡΓΑΛΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ

Γεννήθηκε το 1962. Διπλωματούχος βιολιού στη Μουσική Ακαδημία Würzburg. Σπούδασε σύνθεση και ενορχήστρωση. Δούλεψε ως καθηγητής βιολιού στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (1993-2001).

Έχει συνεργαστεί ως μουσικός και ενορχηστρωτής με τους: Σωκράτη Μάλαμα, Μελίνα Κανά, Νίκο Παπάζογλου, Χρήστο Θηβαίο κ.ά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΙΣΔΑΚΗΣ

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα. Παίρνει τις πρώτες του μουσικές γνώσεις σπουδάζοντας κλασική κιθάρα και θεωρητικά.

Το 1989 γνωρίζει τον Μάνο Χατζιδάκι που τον πρωτοπαρουσιάζει το Δεκέμβριο του ίδιου έτους στη συναυλία του «Σείριου» στο θέατρο Παλλάς. Από το 1989 έως το 1993 συμμετέχει σε όλες τις συναυλίες του συνθέτη τραγουδώντας υπό τη διεύθυνσή του. Επίσης συμμετέχει σε όλες τις συναυλίες του «Σείριου».

Έως σήμερα έχει συνεργαστεί:

– Με την «Ορχήστρα των χρωμάτων» σε συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, στο Μέγαρο Μουσικής και το Ηρώδειο σε προγράμματα όπως «αφιέρωμα στους BEATLES», «Μπαλάντες», «Τραγουδιά του Αιγαίου».

– Με το «Μουσικό σύνολο Μάνου Χατζιδάκις».

– Με τη συμφωνική ορχήστρα Βόλου.

– Με αξιόλογους ερμηνευτές όπως Μαρία Φαραντούρη, Νένα Βενετσάνου, Ηλιά Λιούγκο, Σαββίνα Γιαννάτου, Λουδοβίκο των Ανωγείων.

– Σε ρεσιτάλ με την Ντόρα Μπακοπούλου.

– Σε ρεσιτάλ με το Μίλο Λογιάδη και τη Σαββίνα Γιαννάτου

– Με τον Σπύρο Σακκά και τη Νατάσα Ζούκα στη χοροθεατρική παράσταση «Τα παραμύθια του κόσμου».

– Έκανε τραγούδι με τον Σ. Σακκά και τον Γιώργο Σαμαριτζή.

– Πρώτη δισκογραφική δουλειά «Ο Δρομέας» σε μουσική Νίκου Δανάκη, και στίχους Λευτέρη Τηλιγαδά «Σείριος».

– Δεύτερη, «Προς την αθανασία τη μαρτυρική» μουσική «Χάνομαι Γιατί Ρεμβάζω» στίχοι Αγαθή Δημητρούκα.

– Συμμετοχή στο C.D. «Ένα ευχαριστώ» συλλογή «Χ.Γ.Ρ.».

– Υπό έκδοση τα «Τραγουδιά του Αιγαίου», Ορχήστρα των χρωμάτων, Τραγουδιού Βασίλης Γισδάκης, Σαββίνα Γιαννάτου.

– Είναι μέλος στο συγκρότημα «Ομαδική απόδραση», και συμμετέχει ως τραγουδιστής και δημιουργός στο πρόσφατο CD με τίτλο «Cartoon».

ΛΕΑ ΚΟΥΣΗ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε σκηνογραφία και ενδυματολογία στο Nimbledon School of Art του Λονδίνου. Εργάζεται κυρίως στο θέατρο και στον κινηματογράφο. Στην τηλεόραση έχει σκηνογραφήσει δύο θεατρικές παραγωγές της ΕΤ1. Έχει διδάξει σκηνογραφία στις δραματικές σχολές του Χ. Τσάγκα και «Σχολείου της Νυκτός», καθώς και σε σεμινάρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δουλειά της έχει παρουσιάσει στην Πανελλήνια Έκθεση Σκηνογραφίας στην γκαλερί «Αποψη» (1986), στην Έκθεση Σκηνογραφίας Παιδικού Θεάτρου στο Πολιτιστικό Κέντρο Μ. Μερκούρη (1996) και στο Συνέδριο για το Νεοελληνικό Θέατρο στη Στοά του Βελίου (1998). Συνολικά έχει σκηνογραφήσει περί τις 80 παραστάσεις σε συνεργασία με Κρατικά Θέατρα, ΔΗΠΕΘΕ, Ιδιωτικούς Θεάτρους και ομάδες σύγχρονου

χορού, καλύπτοντας έργα αρχαίου ελληνικού δραματολογίου (Πλούτος 1989, Ειρήνη 1992, Φόνισσες 1993, Ορέστης 1996, Βάκχες 1999), νεοελληνικού ξένου κλασικού και σύγχρονου ρεπερτορίου (Στάση παρακαλώ, Ηλιάς Φραγκάκης «Σχολείον της Νυκτός» 2000 – Μια μέρα στο θάνατο του Τζο Εγγ, Νίκος Δαφνης «Θέατρο κάτω απ' τη Γέφυρα» – Εθνική Πινακοθήκη, Παναγ. Μέντη σε σκην. Θ. Παπαγεωργίου «Θέατρο Στοά» 2001 – Λολίτα, Ντορίνας Καλεθριανού «ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΟ ΠΡΟΣΚΛΗΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ, 2001 – Το παράπονο του νεκροθάπτη, Κονδύλη «Θέατρο κάτω απ' τη Γέφυρα» – Ακούω ήχον κώδωνος, Μπιστ σε σκην. Θ. Παπαγεωργίου «ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΟΑ» 2001. – Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ σε σκην. Κ.Καζάκου, ΔΗΠΕΘΕ ΚΕΡΚΙΡΑΣ 2001).

Συνεργάστηκε στις ταινίες της Μ.Ηλιού *Παράθυρο στη θάλασσα* (1992), *Τρεις εποχές* (1995), και *Συνάντηση για την οποία τιμήθηκε με την ειδική Διάκριση για τη Σκηνογραφία* (1998), καθώς και στην ταινία *Καιτή γραμμή* του Η.Φραγκάκη, που βραβεύτηκε με το βραβείο Φανταστικού Κινηματογράφου (Κοτρώνη) το 1998.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΑΙΤΑΡΗ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε νομικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και αποφοίτησε με άριστα από τη Δραματική Σχολή τους Κ.Θ.Β.Ε. Σπούδασε χορό στο Χοροθέατρο της Κικής Αγραφιώτη και τραγούδι στο Μακεδονικό Ωδείο.

Ως χορογράφος εργάστηκε σε παιδικούς θιάσους και στο Μαθητικό Πειραματικό Θέατρο Θεσσαλονίκης (Βραβείο χορογραφίας στο Φεστιβάλ Ιθάκης). Ως ηθοποιός συνεργάστηκε με το Θεσσαλικό Θέατρο στην επιθεώρηση *Χαιρέτα μου τον πλάτανο*, με τον Οργανισμό Ηπειρωτικού Θεάτρου στο έργο *Ο τελευταίος ασπροκόρακας*, με το Καφέ Θέατρο «Μπουλούκι» σε μονολόγους του Ντάριο Φο και επιθεωρησιακά νούμερα με το Χοροθέατρο Θεσσαλονίκης στο έργο *Στο πανηγύρι τη έχασα*.

Στέλεχος του Κ.Θ.Β.Ε. για πέντε χρόνια έπαιξε στα έργα: *Άμλετ*, *Ιάκωβος και αρέντης*, *Ο Αλαντί* και το *μαγικό λυχνάρι*, *Ο Μπίντερ-*

μαν και οι εμπρηστές, Λυσιστράτη, Τρωίλος και Χρυσήδα, Χάρολντ και Μοντ, Ελένη, Τραχίνιες, Εκκλησιαζούσες, Ο πειρασμός, Το μπαλκόνι κ.ά.

Τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Έχει συνεργαστεί με το Θέατρο 3ης Σεπτεμβρίου (Δανειστές - Δεσποινίς Τζούλια), με το Θέατρο Μάσκες (Μαχαίρι στο κόκαλο), με το Θέατρο Δ. Πιατά (Ο τελευταίος φλογερός εραστής), με το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Ιωαννίνων (Ημέρωμα της στοργικής), με το Πειραματικό Θέατρο της Πόλης της Μ. Ριάλλη (Αγρία παιχνίδια), με το Θέατρο Παλκοσέικο του Χρ. Τσάγκα (Αντιγόνη, Ιφριγένεια εν Ταύροις) και με το Εθνικό Θέατρο (Σιωπηλή γυναίκα). Ερμήνευσε μονολόγους αρχαίας τραγωδίας, στα πλαίσια του Special Olympic Games στο Μόντρεαλ του Καναδά και σε πανευρωπαϊκό συμπόσιο για τη νεοελληνική γλώσσα στη Νιμ της Ν. Γαλλίας.

Στον κινηματογράφο πρωταγωνίστησε στις ταινίες Η ιστορία του Οιδίποδα του Ρ. Σίμον και Ο Τζώνης Κέλν, κυρία μου του Θ. Σκρούμπλου, καθώς και στη διασκευή της Ιφριγένειας εν Ταύροις του Ν. Κούνδουρου για την τηλεόραση. Παράλληλα συμμετείχε και σε πολλές τηλεοπτικές σειρές.

Το 1996 ίδρύει την Καλλιτεχνική Εταιρία ΑΞΑΝΑ. Σε συνεργασία με το Ακαδημαϊκό Θέατρο του Βρετ παρουσιάζει στη Ρωσία και στην Ελλάδα τη δίγλωσση παράσταση της Άνας Καρένινα, όπου ερμηνεύει τον ομώνυμο ρόλο.

Το 1997 δημιουργεί την Αμαξοστοιχία-Θέατρο Το Τρένο στο Ρουφ. Για δύο σεζόν παρουσιάζει το «μυζικαλ για δύο» Λαχτάρα για κεράσια, ερμηνεύοντας το γυναικείο ρόλο.

Το 2000 και για 3 συνεχείς σεζόν παρουσιάζει το έργο Η Κυρία εραζίζεται όπου πραγματοποιεί την πρώτη θεατρική της σκηνοθεσία. Με την παράσταση θέλετε δέντρο αντίθετε, θέλετε μαραθείτε, εγκαινιάζει Το μουσικό βαγόνι Orient Express στο διατηρητέο wagon-restaurant του Orient Express, όπου σκηνοθετεί και συμμετέχει.

ΜΠΙΡΜΠΙΑΗΣ ΣΑΚΗΣ

Αριστούχος πτυχιούχος τμήματος

εικονοηπτιών φωτογράφων σχολής κινηματογράφου Λυκούργου Σταυράκου. Εργάστηκε αρχικά οπερατέρ σε ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους.

Συνεργάστηκε ως βοηθός της Ελευθερίας Ντεκιά και του Λευτέρη Παυλόπουλου σε περισσότερες από 80 θεατρικές παραστάσεις: Jassye Norman "Duce Ellington - Sacred Songs" Σκην.: Jane McCulloch, Θέατρο Επιδαύρου «Ο πελεκάνος» Σκην. Ρ. Πατεράκη, Φούρνος «Ένας υπέρροχος κερατάς» Σκην.: Σ. Τσακίρη, Αθηνά Καλιγούλας Σκην.: Θ. Σαράντος, Θέατρο Νέου Κόσμου «Ο Λογοκριτής» Σκην.: Π. Μιχαηλίδης, Φούρνος «Φάντασμα της Όπερας Νο 2» Σκην.: Π. Ζούλιας, Χώρα «Ο εχθρός του ποιητή» Σκην.: Μ. Λυμπεροπούλου, Επίκεντρο - Τέχνης «Zoo Story» Σκην. Γ. Τσορτέκης, Πειραιώς 131 - Studio - «Στον Προορισμό Τόμας Μπερνχαρντ» Σκην.: Μ. Λυμπεροπούλου.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1958. Έχει σπουδάσει Μουσική και Μαθηματικά στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Έχει γράψει Μουσική για τηλεόραση και κινηματογράφο, έχει συμμετάσχει σαν ενορχηστρωτής και μουσικός στην ελληνική δισκογραφία και έχει αναλάβει την καλλιτεχνική διεύθυνση μουσικών σκηνών και συναυλιών.
Παράλληλα εργάζεται σαν Καθηγητής Μουσικής.

ΠΑΠΚΙΝΟΣ Α. ΣΠΥΡΟΣ

Ο Σπύρος Α. Παπκίνος μετά τις πρώτες του μουσικές σπουδές στην Κέρκυρα συνέχισε στο Ελληνικό Ωδείο Αθήνας από το οποίο αποφοίτησε παίρνοντας δίπλωμα με άριστα και Α' βραβείο. Στη συνέχεια μελέτησε φλάουτο με καθηγητή τον W. Freinogel και μουσική δωματίου με τους C. Florea και C.P. Hahn στο Conservatorio Professional de Musica στην Ταταγόνα της Ισπανίας.

Ο Σπύρος Παπκίνος είναι δημιουργός δυο συνόλων μουσικής δωματίου: Duo Ηχογράμματα (φλάουτο-κεθάρα) και Trio da Camera (φλάουτο-βιολοντσέλο-πιάνο) με τα οποία έχει δώσει πολλές συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, έχει ηχογραφήσει για το ραδιόφωνο και

την τηλεόραση και έχει πλούσια δισκογραφική παρουσία.

ΧΡΥΣΑ ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Αριστούχος της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου. Παρακολούθησε μαθήματα Αυτοσχεδιασμού στη Γαλλία από τον Jacques Salzere. Εργάστηκε για χρόνια σαν ηθοποιός παίζοντας σε έργα Σοφοκλή (Αντιγόνη στον ομώνυμο ρόλο), Αισχύλου (Ηλέκτρα απ' την Ορέστεια), Σαίξπηρ (Αιμιλία από τον Οθέλο), Τσέχωφ (Ολivia από τις Τρεις Αδερφές, Βάρια στον Βυσσινόκηπο), Ίψεν (Μπολέτα απ' την Κυρά της Θάλασσας, Τέα στην Έντα Γκάμπλερ), Λόρχα (Στη Θαυμαστή Μπαλωματό του ομώνυμο ρόλο), Τένεσι Ουίλιαμς (Ουίνι απ' το Προς Κατεδάρειον), Λέσσιγκ (Στη Μίνα τον ομώνυμο ρόλο), Σνίτσλερ (Ειρήνη από τον Μοναχικό Δρόμο), Αντρέγιεφ (Αλεξάνδρα από το Αμφία), Μπότο Στράους, σε σκηνοθεσίες Γιώργου Σεβαστιόγλου, Μίνας Βολανάκη, Γιώργου Μηχαηλίδη, Γιάννη Κουβαρδά, Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου, Γιάννη Μαργαρίτη, Νικαίτης Κοντούρη κ.ά.

Δίδαξε υποκριτική στη Σχολή Δραματικής Τέχνης του Διομήδη Φωτιάδη. Το '97 παίχτηκε στο «Αμόρε» το πρώτο θεατρικό έργο «Ποιος ανακάλυψε την Αμερική» με την Αννέτα Παπαθανασίου και την ίδια στους δύο γυναικείους ρόλους σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου. Επακολούθησε την επομένη χρονιά με τους ίδιους συντελεστές στο Θέατρο «Αυλωνίτη», ενώ παράλληλα ανέβηκε στο Δημοτικό Θέατρο Βέροιας σε σκηνοθεσία Ακίνδυνο Γκίκα.

Το έργο μεταφράστηκε στα γερμανικά από την Μίση Κουγιουμτζόγλου, στα πολωνικά από την Ewa Szyler και στα γαλλικά από την Myrto Reiss.

Την περίοδο 1999-2000 παίχτηκε στο «Στούντιο Δάισα» το δεύτερο έργο της «Σκοτασέζικο Ντους» σε σκηνοθεσία Σήφη Βαρδάκη.

Την περίοδο 2000-2001 το «Ποιος ανακάλυψε την Αμερική» παίχτηκε στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας σε σκηνοθεσία Πέπης Οικονομοπούλου, στο Θέατρο «Ένα» στη Λευκωσία της Κύπρου σε σκηνοθεσία Μαρίας Κασσερά και στο Θέατρο «Λύκη Βουθού» στη Θεσσαλονίκη σε σκηνο-

θεσία Παύλου Δανελάτου.

Συμπεριλήφθηκε στο βιβλίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Le theatre en Europe aujourd' hui» σαν ένα από τα πιο ενδιαφέροντα έργα των τελευταίων ετών στην Ελλάδα.

Στην περίοδο 2001-2002 το «Ποιος ανακάλυψε την Αμερική», ανεβαίνει στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Λάρισας σε σκηνοθεσία Νίκου Σακαλίδη και στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (Χίος) σε σκηνοθεσία Γιάννη Ζαφείρη. Μέσα στο 2002 θα ανεβεί στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας το καινούριο της έργο σε συνεργασία με ομάδα μαθητών της που απαρτίζεται από τους Στέλλα Γερακάκη, Νίκο Θωμόπουλο, Μίνα Σαββίδου, Σπύρο Φραγκαλέξη με τίτλο «Αγκά-Σφι και Φι» (Αγκάλιασέ με, σφίξε με και φίλησέ με), σε σκηνοθεσία της ίδιας.

Το 2001 δίδαξε στη Σχολή του «Θεάτρου των Αλλαγών» με θέμα «Αναζητώντας τη δομή ενός καινούριου θεατρικού έργου».

ΛΕΝΑ ΣΟΛΩΜΟΥ

Γεννήθηκε στην Αθήνα και ζει στον Πειραιά.

Σε ηλικία τεσσάρων χρόνων ξεκίνησε μαθήματα πιάνου. Πήρε δίπλωμα πιάνου με «Άριστα Παμφήρει» και διάκριση από το Ωδείο του Πειραικού Συνδέσμου με καθηγητή τον Αθανάσιο Γεωργακόπουλο. Σπούδασε επίσης με τους Κ.Κυδωνιάτη, Γ. Μάνεση, Θ. Μοίρα και παρακολούθησε ιδιαίτερα μαθήματα, master classes και σεμινάρια με την Eleni Traganas, τη Δανάη Καραά, το ζεύγος Ganer και τον Leon Fleisher. Μελέτησε ανώτερα θεωρητικά με τον Δημήτρη Μηνακάκη στο Ωδείο Atheneum.

Έχει δώσει ρεσιτάλ πιάνου και συναυλίες στην Αθήνα και σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Συνεργάστηκε επίσης ως πιανίστα με τη Μαρία Φαραντούρη σε συναυλίες. Έχει παρουσιάσει σε πρώτη εκτέλεση έργα Ελλήνων συνθετών όπως Μ.Ι. Αλεξιάδη, Δ. Μηνακάκη, Δ. Συκιά, Γ. Χατζημυχαλάκη, κ.α. και έχει συνεργαστεί με την Ένωση Ελλήνων Μουσουργών.

Διδάσκει επίσης από το 1988. Σήμερα είναι καθηγήτρια πιάνου στο Ωδείο «Φώτιπος Νάκας» στον Πειραιά και στην Καλλιθέα.

ΣΟΦΙΑ ΤΖΑΒΑΡΑ

Γεννήθηκε στον Πύργο το 1981.

Πήρε τις πρώτες της μουσικές γνώσεις στη Βυζαντινή μουσική στο Εθνικό Ωδείο Πύργου. Παίζει ακορντεόν.

Παράλληλα σπουδάζει Ψυχολογία. Έπαιξε και τραγούδησε στην «Αυλή των Θαυμάτων» και σε μουσικές σκηνές του Πύργου και της Πάτρας. Ασχολείται κυρίως με το ρεμπέτικο και λαϊκό τραγούδι. Εμφανίστηκε στο «ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ» και σε μουσικές σκηνές με τα «Ετερόνομα έλκονται».

Συνεργάστηκε με τους Οπισθοδρομικούς, τη Λ.Αλκαίου, τον Α.Καρελά, την Ε. Χαρίδου, τη Μαριώ και τον Κ. Ματζόπουλο.

Τελευταία εμφάνιση στη συναυλία της Μ.Φαραντούρη στο Ηρώδειο «Χρόνια σαν Φτερά».

ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΑ

Γεννήθηκε στην Κεφαλονιά. Σπούδασε Φιλολογία στα Γιάννενα. Μέλος της Θεατρικής Συντροφιάς του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ΘΕΣΠ). Αποφοίτησε από τη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών (1990). Ίδρυτικό μέλος του Θεατρικού Οργανισμού ΣΤΗΓΜΗ.

Συνεργάστηκε με τους θιάσους: Θέατρο Ερευνας (*Κουρδιστό πορτοκάλι και Εγνωστής κάβουρας* σε σκην. Δ. Ποταμίτη), Εθνικό Θέατρο (*Μήδεια* σε σκην. Ν. Χαλαμπους, *Φάρμα των ζώων* σε σκην. Δ. Ποταμίτη, *Η τιμή του Σούδερμαν* σε σκην. Κ. Δαμάτη, *Νεφέλες* σε σκην. Κ. Δαμάτη), Θεατρικός Οργανισμός Εστία (*Ουίλιαμ Σαίξπηρ, όπως μας αρέσει* σε σκην. Γ. Ρήγα), Θεατρικός Οργανισμός Στιγμή (*Σταγόνες πάνω στη καυτή πέτρα* σε σκην. Γ. Αναστασάκη), Χοροορέες (*Η βουή του μύθου* σε σκην. Σ. Σπυράτου), Θέατρο Στοά (*Ματωμένος γάμος, Ρωμαίος και Ιουλιέττα, Άννα, είπα, Η φυλακή του Όλλυ* σε σκην. Θ. Παπαγεωργίου, *Όλα θα πάνε καλά* σε σκην. Γ. Αναστασάκη), Θεατρικός Οργανισμός Νέος Λόγος (*Η γυναίκα του κυρίου Μπενγκτ* σε σκην. Φ. Μακρή), Θέατρο Μουσούρη (*Ο πάπος μου ήτο ασιατής* σε σκην. Γ. Μιχαλακόπουλου), Γαλλικό Ινστιτούτο (*Το γαλάζιο του ουρανού* σε σκην. Α. Δημητριάδη), Θέατρο Δελφοί (*Ευαγγελιστές* σε σκην. Γ. Μιχαλακόπουλου), Από το Θέατρο (*Τρωάδες* σε σκην.

Αντ. Αντόπα), και Θέατρο Τρένο στο Ρουφ (*Η κυρία εξαφανίζεται* σε σκην. Τ. Λύγαρη).

Έπαιξε στις μικρού μήκους ταινίες: *Θεατής του Θ. Αναστόπουλου, Του χάρου τα δόντια του Κ. Χατζημυχαλάκη, Κλείσε τα μάτια και χρωμάτισε* του Γ. Λεοντάρη, *Το τραγούδι των πορτοκαλιών* του Γ. Λεοντάρη.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1975.

Ξεκίνησε τις σπουδές του στο Κοντραμπάσο το 1997 στο Ωδείο Φ. ΝΑΚΑΣ στην τάξη του Τ. Καπογιάννη.

Θα αποφοιτήσει το Γενάρη του 2002.

FARIDA EL GAZZAR

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια Αιγύπτου. Απεφοίτησε από το American Community Schools, Athens, το 1993, όπου πήρε το International Baccalaureate Diploma με Άριστα στις Καλές Τέχνες. Της απονεμήθηκε Άρισταίο ζωγραφικής για το συγκεκριμένο Ακαδημαϊκό έτος. Σπούδασε Γραφιστικές Εφαρμογές στην Σχολή ΒΑΚΑΛΟ, (1993-1996) και Εικονογράφηση στο Kingston University του Λονδίνου (1996-1998). Στη συνέχεια ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Koyal College of Art, Λονδίνο (1998-2000) απ' όπου έλαβε Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών στην Εικονογράφηση, (Master in Illustration MA RCA), της απονεμήθηκε δε το Τιμητικό Βραβείο Ζωγραφικής. Στην συνέχεια παρέδωσε σειρά μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο του Kingston, και συνεργάστηκε ως εικονογράφος στο Εθνικό Θέατρο του Λονδίνου ενώ συμμετείχε και ως σκηνογράφος στο Νεοελληνικό Θέατρο του Γιώργου Αρμένη. Έλαβε μέρος σε σειρά ομαδικών εκθέσεων ζωγραφικής στο Λονδίνο (Conningsby Gallery, Round Chapel, London Zoo, Royal College of Art, Absolut Secret Exhibition, Kingston Heritage Museum etc.) και έκανε ατομική έκθεση με τίτλο «Παραστάσεις» τον Οκτώβριο του 2000 στη Γκαλερί «Image» στην Αθήνα, όπου ζει και εργάζεται τώρα. Ετοιμάζει μία σειρά σεμιναρίων τα οποία θα διδάξει σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδαστών Γραφιστικής. Από το 1996 έως σήμερα εικονογραφεί για την εφημερίδα «Το Βήμα».

Σας προτείνουμε να συνεχίσετε
το θεατρικό σας «ταξίδι»
στα γευστικά «τοπία»
της Aria Γεύσεων
στο Wagon - Restaurant
στο Wagon - Bar
και στο Μουσικό Βαγόνι Orient Express
της Αμαξοστοιχίας

Οι παραστάσεις πραγματοποιούνται με την ευγενική συμπαράσταση
της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
των ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ «ΕΡΜΗΣ»
της METROLIFE

Θερμά ευχαριστούμε για την πολύτιμη βοήθειά τους:
Τον Υπουργό Πολιτισμού κύριο ΕΥΑΓΓΕΛΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ
Τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών κύριο ΧΡΗΣΤΟ ΒΕΡΕΛΗ
Τη ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος και ιδιαίτερος
Το Διευθυντή Γραφ. Διευθ. Συμβ. κύριο Α. ΣΑΣΛΙΔΗ
Το Γεν. Διευθυντή Υποδομής κύριο ΚΩΣΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟ
Το Γεν. Διευθυντή Τεχνικής Υποστήριξης κύριο ΜΑΝΩΛΗ ΣΑΤΛΑ
Το Διευθ. Περιφ. Αθηνών ΑΘ. ΓΑΒΑΛΑ
ALLIED DOMECQ S.A. (Ποτών & Οίνων Α.Ε.Β.Ε.)

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Οργάνωση παραγωγής ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ • Βοηθός παραγωγής ΑΝΝΥ ΔΗΜΑΔΗ
Β' Βοηθός παραγωγής ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΚΑΡΑΚΩΤΣΙΟΣ • Εκτέλεση φωτισμών ΚΩΣΤΑΣ ΧΛΗΒΑΣ
Χειριστής κονσόλας ήχου & φωτισμού ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΠΕΤΕΑΣ
Ξυλοκατασκευές ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΟΧΤΑΝΙΔΗΣ • Σιδηροκατασκευές ΘΑΝΑΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ
Δημόσιες σχέσεις ΕΙΡΗΝΗ ΛΑΓΟΥΡΟΥ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΡΡΙΚΟΥ • Studio - Εγγραφή ΝΙΚΟΣ ΣΙΝΙΩΡΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΞΑΝΑ

Περίοδος 2001-2002

Υπεύθυνη προγράμματος ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ
Επιμέλεια ύλης - κείμενα ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΜΑ - ΤΑΤΙΑΝΑ ΛΥΓΑΡΗ
Καλλιτεχνική επιμέλεια ΤΕΤΗ ΚΑΜΟΥΤΣΗ
Φωτογραφίες προγράμματος
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΙΑΤΣΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
Ψηφιακή επεξεργασία - Εκτύπωση TYRICON A.E.

Α Μ Ο Ι Β Α Ι Α Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Α ;

Ο ΕΡΜΗΣ ΕΧΕΙ ΚΑΤΙ ΓΙΑ ΣΑΣ... ΣΙΓΟΥΡΑ!

Προσφέρει επαγγελματική διαχείριση των κεφαλαίων σας από ομάδα εμπειρων ειδικών και συμβούλων εξωτερικού, που αξιολογούν και εκμεταλλεύονται τις συνθήκες της αγοράς, αντιδρώντας άμεσα με στόχο να σας εξασφαλίσουν ελκυστικές αποδόσεις... **σίγουρα!**

Παρέχει τη δυνατότητα να επιλέξετε το Αμοιβαίο Κεφάλαιο που ταιριάζει στο επενδυτικό σας προφίλ, ανάλογα με την προσδοκώμενη απόδοση και το επιθυμητό ρίσκο ανεξαρτήτως του ποσού επένδυσης, για απεριόριστη ευελιξία... **σίγουρα!**

Και κυρίως, σας προσφέρει την υποστήριξη ενός πανίσχυρου ομίλου, του ομίλου της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, για ακόμη μεγαλύτερη εξασφάλιση του κεφαλαίου σας... **σίγουρα!**

ΕΠΕΝΔΥΣΤΕ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ... ΣΙΓΟΥΡΑ!

Σίγουρα!

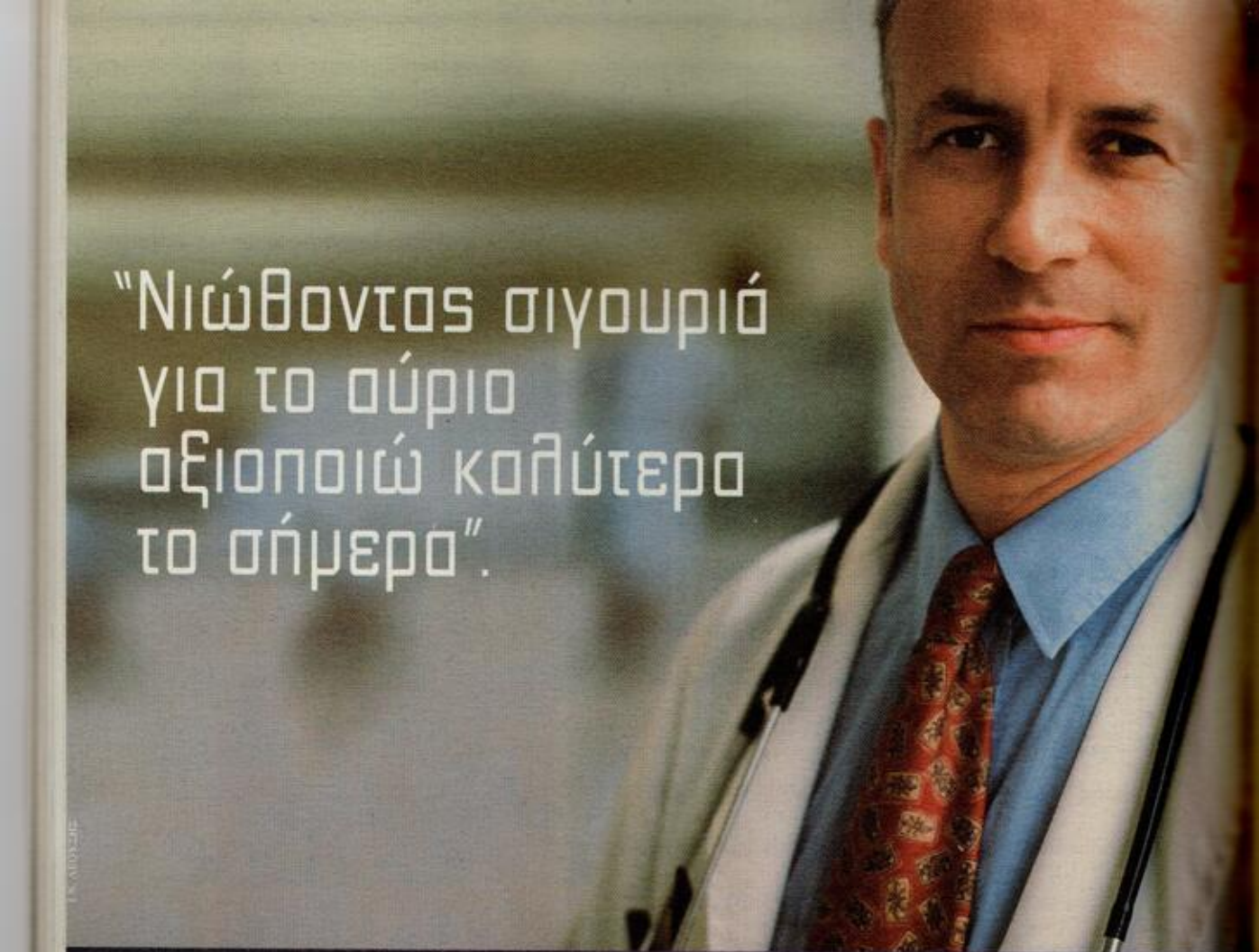

EURO RSCG-ATHENS

**ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ**

ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ: ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΡΜΗΣ Α.Ε. Δ. Α. Κ. Καραή 1, Αθήνα 105 64, τηλ.: 3228601-3.

ΤΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ

“Νιώθοντας σιγουριά
για το αύριο
αξιοποιώ καλύτερα
το σήμερα”.

METROLIFE-ΕΜΠΟΡΙΚΗ

Συνταξιοδοτικά προγράμματα
ειδικά για ελεύθερους επαγγελματίες.

Σήμερα, εσείς ο Ελεύθερος Επαγγελματίας, εργάζεστε, δημιουργείτε, κερδίζετε... Σίγουρα, όμως, σας απασχολεί η ασφάλισή σας, το μέλλον το δικό σας και της οικογένειάς σας. Στη **METROLIFE-ΕΜΠΟΡΙΚΗ, τον Ιδιωτικό σας Συνταξιοδοτικό Οργανισμό**, δημιουργήσαμε, με τη συνεργασία των έμπειρων και εξειδικευμένων στελεχών μας, ειδικά για σας, πρωτοποριακά ασφαλιστικά προγράμματα που σας εξασφαλίζουν:

- εγγυημένη σύνταξη
- υψηλές αποδόσεις
- χαμηλό κόστος

Στη **METROLIFE-ΕΜΠΟΡΙΚΗ** γνωρίζουμε πως η σιγουριά στην προσωπική και οικογενειακή ζωή αποτελεί κίνητρο ανάπτυξης και επίτευξης των επαγγελματικών σας στόχων. Γι' αυτό με πρωτοποριακά συνταξιοδοτικά προγράμματα, σχεδιασμένα ειδικά για σας και τις ανάγκες σας, σας προσφέρουμε το ανεκτίμητο αίσθημα της σιγουριάς.

Επικοινωνήστε τώρα με τη **METROLIFE-ΕΜΠΟΡΙΚΗ, τον ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ** στο 0800 93800.

**METROLIFE
ΕΜΠΟΡΙΚΗ**

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Εδώ που νιώδεις σιγουριά

Χαλκός

αιώνιο μέταλλο...

...δυναμικό παρών
στην εξέλιξη
του σιδηροδρόμου

Η ΟΤΕnet αλλάζει το χώρο στο Internet!

Η ΟΤΕnet φέρνει την Ελλάδα στο κέντρο των διεθνών εξελίξεων του Internet:

- επενδύοντας διαρκώς στις νέες τεχνολογίες και αναπτύσσοντας νέα προϊόντα και υπηρεσίες, που σας επιτρέπουν να εκμεταλλεύεστε απόλυτα τις δυνατότητες του Internet!
- προσφέροντάς σας τις υψηλότερες ταχύτητες, χάρη στο μοναδικό για τα ελληνικά δεδομένα bandwidth που σας εξασφαλίζει!

Η ΟΤΕnet, διαθέτοντας τον σημαντικότερο Κόμβο του Internet στα Βαλκάνια και στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, μπορεί και καλύπτει με τον καλύτερο τρόπο κάθε ανάγκη σας, επαγγελματική ή ιδιωτική, στη διαδικτυακή επικοινωνία!

Ένας κόσμος. Μία σύνδεση.

Κηφισός 58, 151 25 Μαρούσι • Τηλ.: (010) 61 51 600 • Fax: (010) 61 51 700
<http://www.otenet.gr> • e-mail: info@otenet.gr

CALL CENTER ΟΤΕNET
NEXT
200
0801 11-35555

Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός έχει καταγωγή...

S&G Advertising

Από την αρχαία Ελλάδα μέχρι σήμερα δίνει πνοή σε κάθε εκδήλωση της ζωής.
Στην καθημερινότητα όπως και στην Τέχνη. Όλοι είμαστε παιδιά του.
Ζούμε με τις αξίες του.

Ο καθένας με τον τρόπο του μεταφέρει τη φλόγα λίγο πιο κεί.

Η Γενική Τράπεζα συμμετέχει και στηρίζει αυτήν την προσπάθεια.

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Άλλαξε Πακέτο!

Κράτησε Ίδια Γεύση
Ίδιο Φίλτρο, Ίδιο Τσιγάρο.

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:
ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

"ΟΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ

κάνει στην άκρη
για τον άνθρωπο που
ξέρει πού πηγαίνει."

ΑΝΩΝΥΜΟΣ

KEEP WALKING™

Johnnie Walker

Η καθημερινότητά μας πορεύεται

Η Παιδεία, ο Αθλητισμός, οι Τέχνες
και κάθε μορφή δημιουργίας
αποτελούν αναπόσπαστο μέρος
της καθημερινότητάς μας.
Η Εμπορική Τράπεζα υποστηρίζει
τον άνθρωπο και τον πολιτισμό,
επιβραβεύει τους δημιουργούς, **στηρίζει**
την πνευματική και οικονομική
ανάπτυξη του τόπου.

στα μονοπάτια
του πολιτισμού!

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Μπορεί!

